

בצילא דמהימנותא

בְּקוֹדֶשׁ בְּנִימָה • דְּבַרֵי תוֹרָה • שִׁיחוֹת קוֹדֶשׁ

עֶרֶב ר"ה תשפ"ה • כ"א - כ"ד אָלוּל

שְׁנַה כ"ד • גְּלִיזִין נ (אַלְף רמ"ח)

ידיעות ועדכונים מטעם היכלי התורה והחסידות לקראת ר"ה ושב"ק בחצר הקודש

סדרי ההיכל:

- יש להקפיד על שקט מוחלט במתחם המבואה בכניסה להיכל הגדול, כדי שלא להפריע את תפילת היושבים בפתח ההיכל.
- יש להקפיד על שקט מוחלט בעת שב"ק מורן שליט"א משמיע דברות קודש, הן לפני תקיעת שופר, והן בשאר השוה"מ.
- אין לעמוד כלל וכלל בכל ירח האיתנים על מדרגות ארון הקודש וכל סביבת מקום מורן שליט"א, הדבר מפריע לאלפי אנ"ש לחזות בעבודת הקודש, ומהווה סכנת נפשות.
- לנוחיותכם מפות עם סדרי הישיבה תלויות מחוץ להיכל הגדול בכמה מוקדים.
- הושקעו מאמצים ועמל רב, כמו גם דמים מרובים להוספת מקומות ישיבה נוספים ובמלאכת השיבוץ, על מנת להביא לרווחת הציבור ביתר שאת, במידה וחלה טעות במקום אותו הזמנתם או שישמכם אינו מופיע ברשימות, נא פנו אל הרה"ח ר' שמואל צבי ארנפלד, מוה"ר שמואל בלך, מוה"ר משה דב לוינשטיין, מוה"ר יצחק יהושע ווינברגר.
- חל איסור מוחלט להוסיף כסאות לישיבה בשולחנות בהיכל הגדול ובעזרת הנשים מעבר לרשום במפות, או להחליף מקומות חלילה. הדבר גורם לסבל עבור רוכשי המקומות ומהווה גזל.
- במקרה של אי התאמה בין המפה לשילוט על השולחן, המפה היא הקובעת.

כניסות ומעברים:

- הכניסה לקרית החינוך: לגברים – היא אך ורק משערים: א'–ג'–ה'. לנשים אך ורק משערים: ח'–ט'–י'.
- כניסה מיוחדת לרבניות ומבוגרות, משביל הגישה מול נוה ההורים הישן ברחוב בני יששכר. אין מכניסה זו מעבר לעזרת הנשים הגדולה.
- מתחם שירותים ענק לגברים נבנה במבואת הכניסה החדשה, וכמו"כ יוצבו שירותים בסמוך לכניסה למתחם הפארנצ'עס.
- מתחמי מלתחה ענקיים עם אלפי מקומות תליה לשטר"ימלעך ומגבות, בסמוך לכניסות 2-3-4.
- שירותים לנשים, בסמוך לכניסה לגלריית עזרת הנשים, ובבנין חדרי השיעורים הסמוך.
- הכניסה לפארנצ'עס לבחורים הינה אך ורק מכיון הכניסה האחורית ברחוב הרמ"א, סכנת נפשות! אין להיכנס ולעלות בשופו"א מתוככי ההיכל!

כוס של ברכה:

- מחמת ריבוי הקהל בליעה"ר יופעלו מספר מתחמי 'כוס של ברכה' לרווחת קהל הקודש – כדלהלן:
- מתחם א' – ברחבת הסוכה – קאווע שטיבל' וקידושא רבא בעת ההפסקות.
- מתחם ב' – ברחבה הדרומית של קרית החינוך – בעת הקידוש בהפסקות - מיועד לבחורים בלבד.
- מתחם ג' – חדר האוכל – קידושא רבא בעת ההפסקות.
- מתחם ד' – לנשים ובנות – בעת הקידוש בהיכל הישיבה לצעירים.
- מתחם ה' – לנשים מבוגרות בלבד ומתפללות עזה"נ הקבועה – סמוך לכניסה על גג ההיכל.
- המעוניינים להרים נדבת ליבם הטוב ולזכות את אלפי אנ"ש להחיות בהם נפש, יפנו אל הר"ר משה גליק בטל' 054-8440582.

לרווחת אנ"ש:

- הושקעו מאמצים ודמים מרובים בהתקנת מערכת חדשה לויסות ופיזור נכון של מערכת המיזוג בהיכל הגדול, על מנת לאפשר קירור מקסימלי ונעים אף ליושבים בגלריה מתחת עזרת הנשים, שיוכלו ליהנות ממוזג נעים ונוח בס"ד.
- גוי של שבת - לאחר אישור מו"ץ בלבד - ניתן להשיג אצל הר"ר יצחק הרשקוביץ הי"ו.
- סדר קריאת התורה פרי' האזינו, יחולקו בהיכל הגדול.

ידיעות ועדכונים לקראת ראש השנה ושבת קודש הבעל"ט

ידיעות לבית יעקב:

- תקיעת שופר לנשים ביום א' בשעה 12:00 ובשעה 13:30. ביום ב' בשעה 11:00.
- התקיעות מתקיימות בשלושה מוקדים: א. ברחבת רחוב רבי טרפון 18. ב. ברחבת החנייה ע"י צרכניית שערי חסד (מול ביהכ"נ אוהל נחמיה). ג. ברחבת הבניין רח' ברטנורא 14.
- בעזרת הנשים ניתן לפנות אודות בעיות אל האחראית גב' ש. דייטש.
- בהשקעת עתק הותקנו תעלות מיוחדת ע"מ לווסת את עוצמות הקור במערכת המיזוג.
- פארנצ'עס לבנות הותקנו בקיר מערב ההיכל, בשני הצדדים, יש לשמור על שקט מוחלט בכל מהלך התפילות!
- נא ואנא לשמור על השקט בעת העליה והירידה במדרגות הכניסה לעזרת הנשים, הרעש מפריע הן למתפללות בעזה"נ והן ליושבים מתחת לגלריה.
- ונשמרתם מאוד לנפשותיכם! סכנת נפשות! חל איסור מוחלט לעמוד (וכל שכן להוסיף כיסאות ולשבת) במעברים בכל רחבי ההיכל הגדול. המעברים מיועדים לכניסה ויציאה בלבד ועליהם להיות פנויים לחלוטין בכל עת.
- ברחבת וקרבת ההיכל הגדול הושקעו מאות אלפי שקלים לתועלת הציבור, הציבור היקר מתבקש להזהיר גדולים על הקטנים ולהישמר מכל משמר על כל הציוד יקר הערך ולהשגיח על הילדים שלא יינקו חלילה בגוף ובממון.

יום הקדוש:

- מכירת מקומות ליוכ"פ בלבד – עד יום א' צום גדליה בשעה 15:00. בצהריים במוקד הטלפוני הממוחשב בטל' 073-789-7000.
- הרישום להכנסת אורחים ליום הקדוש מיום ב' ה' בתשרי עד יום ד' ז' בתשרי בשעה 12 בלילה.
- הרישום במוקד הטלפוני הממוחשב 0527-111-363. הרכישה באמצעות הזדהות ע"י מספר הזהות האישי ובתשלום בכרטיס אשראי בלבד.

פנינים שאמר כ"ק מרן שליט"א

בעת אכילת הסימנא טבא ליל ר"ה שחל בשב"ק תשפ"ד העעל"ט

שתגיע למקומו, שתדע שבזה הנך הן את עצמך שיישימו אותך במקומו עכרה"ק.

והרה"ק מקאמרנא זי"ע (היכל הברכה, פר' משפטים) ביאר עפ"י הפסוק (שמות כג, ו) לא תטה משפט אביונך בריבו, דכאמור כשרואה האדם דברי נבלה בחבירו, ידע שיש בו ג"כ מעין דבר זה, וכשימצא זכות לחבירו יהיה גם עליו זכות. כי כאמור אין נגזר על אדם שום גזר דין אלא אם כן הוא פוסק בעצמו כן כנ"ל. וזהו 'לא תטה משפט אביונך' במצות לעורר עליו דין מבלי להפך בזכותו, אלא יהפוך בזכותו, כי אביונות שלו הוא 'בריבו', וכשרואה את זולתו כשבא דבר חטא על ידו מחמת התגברות היצר הבווער בו יעורר עליו כל מיני זכות, ואז ידונוהו באותו מדה להמליץ עליו, יעו"ש בדבה"ק.

וזהו שאמר שתקרא רוע גזר דיננו דייקא, היינו מה שהאדם הן דינו בעצמו, שגם אם ח"ו יצא על

◆ קרא - שתקרא רוע גזר דיננו ויקראו לפניך זכויותינו. ראוי לבאר מה שנקט בלשונו שתקרא רוע גזר 'דיננו', דיותר היה לו לומר שתקרא גזירה רעה מעלינו וכדו'. ואפ"ל עפ"י מה שהביאו בספה"ק (הובא בספר בעש"ט עה"ת פרשת קדושים, מספר פרי חיים אבות פ"ב מ"ד) בשם אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זי"ע על דברי המשנה (אבות ב, ד) אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, והיינו דבבי"ד של מעלה כשרוצים לדון את האדם על איזה חטא ופגם שעבר, מזמינים לו שיראה את חבירו עובר על כזה סוג עבירה, ושואלים אותו מה הוא אומר על זאת, ואז אם מהרהר עליו רע לומר שמגיע לו עונש וכו', מקבל הוא עצמו את העונש על העבירה שעבר בעצמו כפי שפסק בעצמו. וזה"פ אל תדון את חברך שבשעה שהנך רואה את חברך עובר ח"ו ועושה איזה פעולה תליץ עליו זכות ואל תדון אותו לכף חובה, כיון 'עד

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

תנצב"ה.

יניקתם, ברם מי שמתנהג בתמימות ועושה מעשיו בבחי' הכתוב (דברים יח, יג) תמים תהיה עם ה' אלוֹקֵיךְ, הריהו זוכה והמצוה נשמרת אצלו חתום באוצרותיו. וזהו שיתמו מלשון תמימות, שישאר המצוה אצלו בתמימות ולא יהיה לשונאים כל חלק בכך (וראה לכ"ק מרן זי"ע, שפע חיים לר"ה, מכתבי תורה, מכתב י"ט, אות ב).

◆ רימוז - שנרבה זכויות כרימוז. נראה לפרש בקשתינו, דהנה הרימוז תוכו טמון בקרבו, ואין ניכרים גרעיניו כלפי חוץ, וכן בקשתינו שנזכה לעשות המצוות בלא פרסום ולא בחי' (ב"מ דף פ"ה ע"ב) איסתרא בלגינא קיש קיש קריא, כי רק על ידי כן יהיה קיום לתורה ולמצוות.

◆ שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה כדבש. לכא' ראוי לבאר, דהא בתורה מצינו דכתיב גביה (תהלים יט, יא) מתוקה מדבש ונופת צופים, ומפני מה מבקשים אנו כאן רק שתהיה שנה טובה ומתוקה כדבש. ואפ"ל, דהנה בוודאי מי שזוכה לעסוק בתורה לשמה, הוא זוכה שהתורה אצלו מתוקה יותר מדבש ונופת צופים, ברם מי שאינו בדרגה זו והוא עדיין עומד בפתח שהוא עוסק בתורה בבחי' שלא לשמה, הרי שהוא בדרגה פחותה מעט, ואינו מתוקה כי אם כדבש ולא ליותר מכך, ובקשתינו שאעפ"כ נזכה לשנה טובה.

ועוד י"ל, דרמוז כאן גם בקשה לענייני גשמיות שכאשר יהיו לו כל הצטרכויותיו די והותר, או אז יוכל לעסוק בתורה כראוי, דהרי עניות מעביר את האדם מדעת קונו, לזה בקשתינו שתחדש עלינו שנה טובה היינו בלימוד התורה, דאין טוב אלא תורה (ע"ז דף י"ט ע"ב), שנזכה בשנה זו להצלחה וסייעתא דשמיא בלימוד התורה להתמדת ומתיקות התורה, וזאת על ידי שיהיה גם ומתוקה כדבש היינו שלא יחסר לאדם מאומה בענייני גשמיות, ודבש וחלב יהיו תחת לשונו.

◆ ראש כבש. ומצויין (במבלא) דאוכלים ראש כבש כדי שיזכיר לנו אילו של יצחק, וצ"ע למה צריך האי סימנא הא כבר ניתנה לנו מצות תקיעת שופר לזכר

ידינו דין קשה על הזולת, יקרעוהו השי"ת לבטלו מכל וכל, ויקראו לפניך זכויותינו' רצ"ל רק מה שלמדנו זכות על חברינו זאת תקח ותכתוב בספר הזכרונות, ועי"ז יצא דינו לאורה לטובה ולברכה.

◆ רוביא - שירבו זכויותינו. נראה לדקדק, דלכא' איך מבקשים שירבו זכויותינו מאליהם, הא צריך להרבות במצות ומעש"ט כי רק על ידי כן יתרבו הזכויות. וי"ל, דהנה איתא בספה"ק גודל ענין המזכה את הרבים, שנוקף לו לזכות כל מה שעשו אחרים בזכותו. ואין צריך לומר במרביץ תורה לרבים וכדו' שבוודאי לימודיהם ומעשיהם הטובים נזקפים לזכותו, וזכותו גדולה עד אין שיעור, אלא אפי' העוסק בתורה ומקיים מצוות לעצמו, הלא נודע מפי ספרים וסופרים מה שלימדונו אבוה"ק דבכל מצוה שאדם עושה מתרבה הקדושה בעולם ויוצאים כעין ניצוצי אור להשפיע על אחרים להיטיב מעשיהם, והבורא ב"ה היודע נסתרות מייחס כל מעשה טוב למי שעורר את כח הקדושה וזכותו נתעורר הלא להתחזק בתורה ובעבודת השי"ת. ועל זה בקשתינו שירבו זכויותינו רצ"ל שנזכה שעל ידי מעשינו הטובים יתעוררו גם אחרים לעבודתו ית', ועל ידי כך ירבו זכויותינו מאליהם.

◆ כרתי - שיכרתו שונאינו. נראה לבאר שאנו מבקשים שיכרתו שונאינו דייקא, רצ"ל שיהיו נכרתים ממקור יניקתם הניצוץ הקדוש המחיהם, ועל ידי כן יהיו בטלים מאליהם, ולא יהא בהן כח להזיק ולהשטין.

◆ סילקא - שיסתלקו שונאינו ואויבינו, מרן אאדמו"ר זי"ע (ליל א' דר"ה תשמ"ג) ביאר בקדשו החילוק בין הבקשה 'שיכרתו שונאינו' ו'שיסתלקו שונאינו', דעל השונאים אומות העולם בקשתינו שיכרתו לגמרי, ועל המקטריגים והמסטינים בשמי ממעל אנו מבקשים 'שיסתלקו שונאנו ואיבינו' ולא יבואו כלל לעת המשפט.

◆ תמר - שיתמו שונאינו ואויבינו. יש לפרש דהנה כשאין האדם מקיים המצוה כדבעי בשלימות, הרי שיש כח ביד המזיקים לגשת אל המצוה ולגזול מהם

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

מתרדמתכם. וי"ל דלכן אנו מבקשים שנהיה לרא"ש היינו כנ"ל לעשות רצון אבינו שבשמים, באופן כזה שאנו נפתח תחילה באתערותא דלתתא, ולא לזנב שלא נצטרך לאתערותא דלעילא, על דרך שאמר דוד המלך אני מעורר השחר וכו' (ראה טו"ז ריש או"ח), ובכך תהא נחקק בנו ההתעוררות לכל השנה.

ועוד אפ"ל, שכאשר זוכים הרי שכל ההשפעות יורדים מעילא לתתא על ידי ישראל קדושים, אבל כאשר ח"ו אין זוכים נתהוו בחי' ושפחה כי תירש גבירתה, ועל כן כאשר בני' במעלה העליונה מתרומם קרן ישראל בחי' ל"י רא"ש, כי שפע העליון מוריק להם ברכת שמים, אכן בגלות כאשר ירד ירדנו ויצא מבת ציון כל הדרה ובעוה"ר מתקיים (איכה א, ה) היו צריה לראש וגו', דהיינו שאותיות ל"י נפרדו מאותיות רא"ש, וכמ"ש גרע בחרי אף כל קרן ישראל, כידוע באריכות מספה"ק שם שמואל הקדמון (פר' שמות). וי"ל דעל זה אנו מבקשים שנהיה לראש דהיינו ע"ד אמרינו הרם קרן ישראל עמך שימשכו כל שפעת הקדושה מעילא לתתא על ידי ישראל, ולא לזנב חלילה שנגרר אחר אומות העולם. ♦ שנפרדה ונרבה בדגים. ראוי להזכיר מה שכתב הגה"ק החתם סופר (ראה דרשות דף שני"ט ע"ב ד"ה ואמנם) אודות פקידת חנה שהיה בראש השנה שחל להיות בשבת, וכדאיתא בחז"ל (ברכות דף כ"ט ע"א) בראש השנה נפקדה חנה, ומשמע דיום זה מסוגל הוא לפקידת עקרות, אמן.

זה, כדאיתא בגמ' (ראש השנה דף ט"ז ע"א) אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם אילו של יצחק, אלא נראה דאמנם אותם היודעים לתקוע בשופר בכוננות הידועות בוודאי שבכך מעוררים זכות אבות בשלימות, אולם איש אשר כמוני אשר נבער מדעת ובין חסור, כלום לזה תקיעה ייקרא, ועל כן חסו רבותינו הקדו' אפי' על אנשים כמונו ואמרו שע"י שנאכל ראש כבש שבזאת מדמים אנו שבקיאים אנו בה, יתעורר זכות אילו של יצחק.

♦ ראש כבש - שנהיה לראש ולא לזנב. הנה בספה"ק ייטב לב (פר' במדבר, עה"פ איש על הגלו) הביא בשם הרה"ק מדזיקוב זי"ע, דרמזו בבקשתינו 'שנהיה לרא"ש', ראשי תיבות ל'עשות ר'צון א'בינו שבשמים. והנה לפי"ז ראוי לבאר ההמשך 'ולא לזנב'.

וי"ל פ' דהנה נודע מ"ד בספה"ק דבכל דבר צריך שיהא האדם מקדים להתעורר באתערותא דלתתא, ועל ידי כן ימשיך עליו אתערותא דלעילא, וכדאיתא בזוה"ק (ח"א דף פ"ו ע"ב) דבאתערותא דלתתא איתערותא דלעילא, אכן כבר האריך אאמו"ר וצללה"ה וכ"ה בכמה ספה"ק דכאשר נמשך הגלות והדרות מתמעטים והולכים, או אז גם כשאין מתעוררים בעצמם מ"מ לא יטוש ה' את עמו וירחם עלינו להושיענו באתערותא דלעילא לעורר את בני ישראל לתשובה וכו', ובפרט בעשי"ת שכבר האריך ביערות דבש שבימים האלה מתנוצץ אור עליון להוריד רוח טהרה משמי מרום בבחי' עורו ישנים

תוכן דברות הקודש שנשא כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל א' דר"ה שחל בשב"ק תשפ"ד העעל"ט

כבר נתחבטו הרבה לבאר טעם הדבר שגזרו על תקי"ש בשבת, דאמר רבה הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאין בתקיעת שופר, גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירונו ד' אמות ברשות הרבים. הרי דבר כזה אינו נמצא שיהא בור ועם הארץ גמור אשר לא שימש ולא שנה ולא קרא כל ימיו, שיחפוץ לילך אצל חכם, ואם המצא תמצא אדם כזה פעם באלף שנים וכי בגלל אדם זה גזרו על כל ישראל שלא לתקוע בשופר. ובוודאי שזהו רק כיסוי בעלמא לטעם האמיתי, ולא עיקר טעמם של חכמינו ז"ל, וראוי לבאר עוד בפנימיות הענין.

המשורר האלוקי דוד המלך ע"ה אומר במזמוריו (תהלים פא, ד-ו) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו כי חוק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב, עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים וגו'. והדקדוק ידוע שכפל לשונו 'כי חוק לישראל הוא' ושוב 'משפט לאלוקי יעקב', וכן ראוי לבאר המשך ושייכות המקראות זה לזה.

בייטב פנים (אבני זכרון, אות ס"ג) כתב ברמז הכתוב 'תקעו בחדש שופר' ר"ת למפרע שבת, בחדש נוט' ב' חדש, לרמז דכשחל יום א' בשבת תוקעים בב' לחדש עי"ש (וכ"כ החיד"א ביוסף תהלות, קאפיטל פ"א).

- לבנ"י נמסר הכח שיהיה דיבורם נחשב כמעשה - ויתכן לבאר בהקדם מה שאמרו חז"ל כי אצל הקב"ה הדיבור כמעשה, ודרשו (שבת דף ק"ט ע"ב) מנין שהדיבור כמעשה, שנאמר (תהלים לג, ו) בדבר ה' שמים נעשו, וביט"ל (ר"פ משפטים) כתב דמה שהלומד תורה על מנת לקיים נחשב לו כמעשה, הוא מפני שהדיבור במחשבה טובה הוי מעשה כדקיי"ל (סנהדרין דף ס"ה ע"א) דעקימת שפתים הוי מעשה, ומבואר במפ"י שיש ללמוד זה מדכתיב ביום השני (בראשית א, ז) ויעש אלקים את הרקיע, ואמרו במד"ר (בראשית פ"ד ס"ז) בן זומא הרעיש על זה ואמר, ויעש אתמהה, והלא במאמר הוי דכתיב (תהלים לג, ו) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו וגו'. וכתבו המפ"י דמ"ש"ה כתיב ויעש, להורות שהדיבור כמעשה שהרי ע"י הדיבור נעשה מעשה, ובטובו הגדול אותה מתנה נתן לנו שיהא גם בנו הדיבור כמעשה, ועל ידו נעשה פרי ומעשה למעלה בשורשו.

ועפ"י פ"י שם מ"ד עוד במדרש (שיהש"ר א, כח) מפני מה גילה הקב"ה לישראל מה נברא ביום הראשון ומה ביום השני וכו', בזכות שאמרו נעשה ונשמע. דהכוונה דיען שקיבלו ע"ע לקיים כל מצוות התורה, שזה דבר שא"א לכאו"א לקיים כל המצוות, לכך גילה הקב"ה לישראל מה נברא ביום הראשון ומה ביום השני, דביום השני כתיב 'ויעש אלקים', ומינה דהדיבור כמעשה, ונתן הקב"ה כח זה לבנ"י שיהא גם אצלם הדיבור כמעשה, וע"י הלימוד והדיבור בהלכות המצוה יחשב כאילו קיימהו בפועל, עכתוד"ק יעו"ש.

ענין זה למדים אנו גם ממצות שמירת שבת, דכתיב (ישעי' נה, יג) ממצוא חפציו ודבר דבר, ודרשו חז"ל (שבת דף ק"ג ע"א) שלא יהא דיבורך בשבת כדיבורך בחול. וכמו"כ בכלל שביתת שבת הוא אמירה לעכו"ם (שבת דף ק"ג ע"א; וראה סמ"ג, לא תעשה עה) דאע"פ שהאדם לא עשה כלום גם האמירה נחשב לו כאילו עשה, ונודע מה שפי' הגאון רבי העשיל ז"ל (חנוכת התורה פר' תשא, הובא בייטב פנים לשכה"ג, אות ו') מ"ד בפסיקתא (פס"ר פרק כ"ג, ז') מנין לאמירה לעכו"ם שבות, שנאמר (שמות לא, יג) את שבתותי תשמרו, ותו"ד כי הקב"ה ברא את כל מעשי בראשית בדיבור בלבד ומזה שבת וינח ביום השביעי, ועל זה אמרה תורה את שבתותי תשמורו, רצ"ל כמו ששבת שלי היה מן הדיבור, כמו"כ

תשמרו אפי' מן הדיבור, עי"ש, (ועי' פרדס דוד, פר' תרומה מהמג"א בית רענן; וראה מ"ש כ"ק מרן ז"ע בדברי יציב או"ח, סי' ק"ה; וע"ע בשיעור חורש"י פר' קרח תשל"ג נדפס בגליוני ד"ת גליון אלף תקנ"ט). ובכך גילה הקב"ה דגם אצל בני ישראל חשוב דיבורם כמעשה, והבן.

ומזה נלמד על כח האישי הישראלי שכאשר זוכה ועולה ומתקדש בקדושה של מעלה, ושומר פיו בנקיות ובטהרה שבכך נעשה הפה כלי שרת לעבודת השי"ת, כאשר ראינו אצל כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע היאך שהיה נזהר בדיבורו שיהיה בתכלית הטהרה, והיה מעקם שפתיו ולשונו שלא להוציא דבר שאינו טהור מפיו הקדוש. ושכן מצינו נמי בגמ' (פסחים דף ג' ע"א) שעיקם הקב"ה ח' ומ"ז אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו. בכך מתעלה שדיבור פיו יחשב כמעשה, ועי"ז היו הצדיקים יכולים להמתיק ולפעול ישועה לבני ישראל בדיבור גרידא, וכאשר הוציאו ברכה מפיהם היה סגי בכך להפוך הצרה לרווחה ולהמשיך ישועה והשפעות טובות מן השמים, כי כח דיבורם היתה בכחינת מעשה ממש.

וי"ל דלכן במתן תורה אמרו חז"ל במכילתא עה"פ (שמות כ, טו) וכל העם רואים את הקולות, שהיו רואים את הקולות, ללמדם שידעו ויבינו את ענין הקול, והיינו כי האדם צריך להתעלות שיהא אצלו הדיבור כמעשה ממש, לכך היו בני ישראל רואים בחוש כל הדיבורים שיצאו מפי הקב"ה, ללמדם שכח זה נתן השי"ת לבני ישראל שגם אצלם תפעל הדיבור כמעשה.

- יוסף הצדיק בקדושתו זכה לבחי' זו שיהיה דיבורו כמעשה -

וזהו שמצינו גבי יוסף הצדיק ע"ה, שאמר לאחיו הק' בהתגלותו אליהם (בראשית מה, יב) והנה עיניכם הרואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם, ושלשה נביאים נתנבאו בסגנון אחד בביאור פסוק זה, בספה"ק דגל מחנה אפרים (פר' ויגש, ד"ה והנה), בספה"ק פנים יפות (פר' ויגש, עה"פ אני יוסף אחיכם, ד"ה ולפי פשוטו), וכמו"כ בספה"ק 'מגלה צפונות' (לבעל השבט מוסר, פר' ויגש) שכולם דרשוהו כאחד, עפ"י בחינה זו שאצל השלמים הדיבור אינו דבר של מה בכך, אלא יש בו ממשות ונחשב כמעשה ממש, כשם שדיבורו של הקב"ה היה בו מעשה שהרי היו רואים בחוש את הנשמע. כמו"כ אצל הצדיק השומר פיו

ולשונו מכל דברי נבלה ואיסור, ושומר על איבריו בקדושה ובטהרה, הרי שבמוצאי פיו נתהוה ונעשה פעולה ממש.

דבר זה הראה יוסף לאחיו בהתגלותו אליהם, להראות להם מדרגתו, ואמר והנה עיניכם הרואות כי פי המדבר אליכם, שאתם רואים הדיבור היוצא מפי, כי כל מה שאני מדבר נחשב כמעשה ממש, וזה אשר תספרו לאביכם את כל אשר ראיתם היינו שראיתם גם את הדיבור שלי דהוי כמעשה, ומזה יבין יעקב כי עודני עומד בקדושה כבימי קדם ולא ירדתי ממדרגתי מאומה.

ויובן בזה מש"כ רש"י והנה עיניכם רואות, הראה להם שהוא מהול. נתכוון לרמוז על כח קדושת פיו, שכידוע מספר יצירה (פרק א' משנה ג') ברית המעור מכוון כנגד ברית הלשון, ועל ידי שששמרתי בפה קדוש וגוף קדוש, זכיתי לכך שכל מוצא פי יחשב כמעשה.

- בשבת שאין תוקעין בשופר בפועל הרי שע"י אמירת פסוקי שופרות מיתעביד בעין המעשה - והנה השופר הוא להעלות זכרונותיהם של ישראל לאביהם שבשמים (ראה שבת דף קל"א ע"ב), וכדאיתא במדרש (ויק"ר כט, ג) בשעה שישראל נוטלין שופרותיהן בידיהן ותוקעין לפני הקב"ה, מתעלה מכסא דין ויושב על כסא רחמים, ועל ידי השופר מתמתקין כל הדינים ונשפע לבני ישראל שפע רב דלעילא. ומעתה בהיות כן תאחזנו פחד ומורא בהאי יומא דדינא כשחל בשבת שאין תוקעים בו, והמקטריגים והמסטינים עומדים עלינו לכלותינו וקו הדין מתוח ובריות בו יפקדו לחיים ולמות, וכיון שביטלו חז"ל תקיעת שופר שבו אנו נאחזים להעלות זכרוננו לאבינו שבשמים, היאך נזכה לכל אותן התיקונים הנעשים על ידי קול תרועת השופר.

אמנם להנ"ל מובן דבאמת ביום שבת קודש אין אנו צריכים לסגולת השופר, דהרי עצם יום השבת מורה כי הדיבור כמעשה כנ"ל, לכך כאשר בני"י מתפללים ומזכירים זכרון תרועה, ואומרים מלכויות זכרונות שופרות, בכך סגי להמשיך כל אותם הפעולות הנשגבות הנעשים על ידי קול תרועת השופר. שהרי ביום ראש השנה מתעלה כל אחד ואחד מישראל למדרגה זו שיהיה דיבורו כמעשה, ועל ידי דיבורו יתעביד מעשה בפועל ממש, ולכן עצם הדיבור פועל שיתהוו כל התיקונים בשמים

ממעל ומתמתקים כל הדינים.

וביותר י"ל, כי בעוד שבתקיעת השופר בפועל, יש להיות בקיא ברזי התקיעה ולייחד כל הכוונות והסודות וכו', ומי יאמר זיכיתי לבבי, הרי שבאמירת פסוקי מלכויות וכו' פועלים הכל, ועולים התפילות למעלה להיכל גבוה לפני הקב"ה, ומתעוררים רחמיו על בני ישראל עמו לכתבם בספרי חיים ולהריק עליהם ברכה ושלוש ופרנסה טובה וכל מילי דמיטב. ושוב הראוני מש"כ בעטרת ישועה (לר"ה שחל בשבת) כי בשב"ק שתוקעים רק במחשבה פועלים יותר מהתקיעות בפועל ממש, עי"ש, ולהאמור י"ל כי כאשר צריכים עשיה ופעולת התקיעה צריך שתהא התקיעה בלב ונפש כראוי, משא"כ כאשר הפעולה נעשית בעצמה דכן הוא רצונו ית"ש שהדיבור יהא נחשב כמעשה או אז אין הדבר תלוי בפעולתו, והבן.

והנה אמרו חז"ל (ראש השנה דף ט"ז ע"א) אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני, הרי דענין השופר הוא כדי להזכיר זכות העקידה, וכפי שאנו מתפללים ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור. וכאשר ביקש אברהם אבינו ע"ה (בראשית כב, יד) ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה, וכפי שהביא רש"י ממדרש אגדה שה' יראה עקידה זו לסלוח לישראל בכל שנה ולהצילם מן הפורענות כדי שיאמר היום הזה בכל הדורות הבאים בהר ה' יראה אפרו של יצחק צבור ועומד לכפרה.

ואמנם לכאן ראוי לבאר, הרי באמת לא היתה עקידה דלא העלה אברהם אבינו את יצחק בנו לעולה, והקריב איל תחתיו, ומעתה מה זכות הגדולה הזאת שעולה העקידה לזכרון. וביותר יש לתמוה במה שאמר אליו מלאך האלוקים מן השמים (שם פסוקים טז-יז) ויאמר בי נשבעתי נאום ה' כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך וגו' והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער אויביו. ודייקו מפרשי התורה במ"ש יען אשר עשית, הלא באמת לא עשה אברהם אבינו כלום שהרי נאמר לו אל תשלח ידך אל הנער.

ולהנ"ל י"ל, דאף כי אכן בפועל לא הקריב והעלה אברהם אבינו את יצחק בנו לעולה, אכן במחשבתו ובפעולותיו כוון לקיים רצונו ית"ש בפשטות, והכין

דיבורו כמעשה וכאמור שראו את הדיבור שלו, וכמו כן בצאתו על ארץ מצרים שכשיצאו בני ישראל ממצרים ועמדו למרגלות הר סיני היו רואים את הנשמע, הרי שיש בכח דיבור קדוש להיות כמעשה, וממילא יוכלו גם בש"ק לפעול כל התיקונים על ידי הדיבור בזכרון שופר כמו בתקיעת שופר ממש.

והנה מעיקרי התשובה הוא וידוי דברים כמ"ש הרמב"ם (פ"א מתשובה ה"א), אלא שכבר הקשה בדרשת מערכי לב (דרוש ע"א) דהאיך מועיל הוידוי לבטל מה שחטא ועשה בפועל, הרי קי"ל (קידושין דף ג"ט ע"א) דלא אתי דיבור ומבטל מעשה, ותי' עפ"י הג"ל דכיון שהדיבור הוא כמעשה, באשר לכך כשהאדם חוזר בתשובה כראוי, הרי שמחשב לו השי"ת דיבור הוידוי כמעשה והו"ל כמעשה המוציא מידי מעשה, עי"ש, (והובא בס' קול יהודה להר"ח מסלתון, דרוש ו' לתשובה עי"ש מש"כ בזה).

ויסוד הדברים כבר כתבם החיד"א (מדבר קדמות מערכת תי"ז אות כ"א) בשם המפ"ו וז"ל, חקרו המפ"ו דאיך יועיל הוידוי וחרטה לבעל תשובה, הלא קי"ל לא אתי דבור ומבטל מעשה, והחוטא עשה מעשים רעים ואיך בוידוי שהוא דיבור יועיל, ותי' דאמרו רז"ל דהקב"ה עושה לשב בריה חדשה, ונמצא דדבורו בוידוי גרם למעשה עצום ורב דנעשה בריה חדשה וממילא נתבטלו המעשים רעים, עכ"ל, (וראה עוד בדבש לפי מערכת בי"ת או"ב, אהבת דוד דרוש י"ג דף ק"ט טו"ד, ודרוש י"ז דף קמ"ד טו"ג).

ויובן בזה מה שאמרו (ר"ה דף כ"ט ע"א) יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, כי יום טוב הוא לנו כשחל בשבת, כי אז מתעורר שאף וידוי הדברים בפה נחשב לנו כמעשה לבטל מעשה החטא ולשרשו ולעקרו לגמרי, וכמו כן ביום השב"ק נוכל לפעול כל התיקונים, ולהמשיך בקול הערת שופר כל אותן ההשפעות הטובות המתעוררות ונשפעות להאי עלמא על ידי התקיעות, גם שלא על ידי מעשה בפועל, כי אם בדיבור בהזכרת פסוקי מלכויות זכרונות ושופרות, ויחשב לנו זה כדיבור, וכאילו פעלנו כל אותם התיקונים הסודות והכוונות כראוי. יעזור השי"ת ובהאי יומא יושפע לכל אחד ואחד מן השמים כל המצטרך בבני חיי ומוזני רויחי, ויכתבו הכל בספר חיים ברכה ושלו, ויתן השי"ת לכל אחד ואחד שנה טובה ומתוקה כדבש בכל העניינים, אכי"ר.

וזירו עצמו לכך, ואף אמר לבנו ליצחק ה' יראה לו השה לעולה בני, ואברהם אבינו בקדושתו בדיבורו איתעבד מעשה, ונחשב לו הדיבור והמחשבה כאילו עשה אשר נצטווה בפועל ממש. וזכות זו היא שעומדת להם לזרעו עד סוף כל הדורות (ועיין ישמח משה, פרשת וירא, עה"פ ויקרא אברהם שם המקום ההוא; אגרא דפרקא, אות רמו; ייטב לב, פר' עקב; ייטב פנים, אבני זכרון, אות ס"ו).

ואפשר דזהו שרמז אברהם אבינו בבקשתו ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה, היום רומז לשבת קודש, כאמז"ל (שבת דף קי"ז ע"ב) דשבת מכונה היום, דדרשינן תלתא היום כתיבי, אכלוהו היום כי שבת היום לה' וגו' (שמות טז, כה). וזה שרמז אברהם אבינו 'אשר יאמר היום' כי כאשר יחול ראש השנה בשבת קודש, או אז כשם שעל התקיעה בפועל נזכר להם זכות העקידה לטובה, כמו כן ביום השבת שאין תוקעים בה יצרף הקב"ה דיבורם אשר מתפללים ומזכירים מלכויות זכרונות שופרות, שיהא נחשב להם כאילו תקעו ופעלו כל התיקונים והיחודים, וממילא יתעוררו רחמיו ית"ש עליהם להשפיע להם כל הצמרכויותיהם ברוחניות ובגשמיות.

- יום טוב הוא כשחל בשבת שאז יכולים לפעול כל התיקונים והכוונות ע"י הדיבור -

עפי"ז יבואר היטב מאמר המשורר האלוקי תקעו בחדש שופר וכאמור דיש כאן רומז על שבת קודש שאז נדחה התקיעה ליום ב' דראש השנה, ומאחר וכן תמה המשורר בכסה ליום חגנו, רצ"ל דכיון שהשופר נתכסה ביום הראשון, שאז הקב"ה יושב לכסא המשפט, מעתה מה יעמוד לנו למליץ לעורר עלינו רחמים ושישב הקב"ה על כסא הרחמים. ובא כמשיב דאף שאין תוקעין בשופר בפועל, מכל מקום נתעורר גם בשבת כל אותם ההשפעות והתיקונים הנעשים על ידי השופר בכח הדיבור הקדוש, וזהו כי חוק לישראל הוא רצ"ל שיהא אצלם כמו משפט לאלוקי יעקב, כי כשם שאצל הקב"ה הדיבור כמעשה כן נמי אצל בני ישראל ניתן להם כח זה שיהא דיבורם כמעשה, וממילא על ידי מה שיאמרו ויתפללו בפיהם יפעלו כל התיקונים הנצרכים, ויתעורר עליהם מדת הרחמים.

וזה שהסמך המשורר ואמר עדות ביהוסף שמו רצ"ל שכן מצינו ענין זה אצל יוסף צדיקא שהיה

תוכן דברות הקודש שנשא כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט יום א' דר"ה שחל בשב"ק תשפ"ד העעל"ט

של מלך אשר המשתמש בה חייב מיתה (סנהדרין דף צ"ה ע"א), על כן גוי ששבת חייב מיתה, משא"כ ישראל ניתן להם השבת לאות ולעדוה שהם בנים ויכולין שפיר להשתמש בשרביט אביהם.

והנה כבר הזכרנו כמ"פ דברי המהר"ל (נצח ישראל פי"א) בביאור פלוגתת רבי מאיר ורבי יהודה בגמ' קידושין (דף ל"ו ע"א) בנים אתם לה' אלוקיכם בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים אין אתם נוהגים מנהג בנים אין אתם קרויים בנים דברי רבי יהודה, רבי מאיר אומר בין כך ובין כך אתם קרויים בנים, דאלו ואלו דא"ח ושני השיטות אמת הם, דכלפי השי"ת אבינו שבשמים הבוכ"ע לא שייך שום שינוי, ומעקרי האמונה הוא שאני ה' לא שיניתי (מלאכי ג, ו), ואתה הוא כשהיית, באשר לכך היות ואמר הקב"ה (שמות ד, כב) בני בכורי ישראל, והוא אבינו מלכינו, אין דבר זה יכול להשתנות כלל ועיקר בשום מצב, וגם אם ח"ו הרע האדם את מעשיו ואין עושה רצונו של מקום מ"מ אבינו הוא מעולם ועד עולם, ורק כלפי האדם בשר ודם שייך בו הבדל ושינוי, דאם מתנהג כראוי זוכה ומתייחס להיות בבחי' בנים, ואם לאו קרויים עבדים, וממילא דדברי רבי מאיר ורבי יהודה צדקו שניהם, דהן אמנם האדם מצד עצמו אם אין עושה רצונו של מקום נופל להיות בבחי' עבד, אבל כלפי הבוכ"ע לא שייך שום שינוי ואבינו הוא בכל עת ובכל מצב, עכתוד"ק.

עפי"ז יבואר בקשתינו 'היום הרת עולם וכו', אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים, וגם אם אין זוכים ואם כעבדים הרי שענינו לך תלויות, שידון אותנו הקב"ה כפי מה שהוא אצל, שאצלו תמיד אנו בבחי' 'בנים למקום', ובין כך ובין כך קרויים בנים.

דבר זה למדנו מעת היות בני ישראל בארץ מצרים, שאף שאז היו בבחי' אין עושין רצונו של מקום, כמאד"כ ויתערכו בגוים וילמדו ממעשיהם, ובמד' ששר הים קיטרג בקריעת ים סוף (ילקוט בשלה, רמז רלד) הללו והללו עובדי ע"ז, אעפ"כ קרא עליהם השי"ת ואמר 'בני בכורי ישראל', וכנ"ל כי אצל הקב"ה אין שייך כל שינוי, ותמיד נהיה אצל בבחי' בנים.

כמו"כ מוכח שבנ"י המה בבחי' בנים למקום ממה שיצאו בני"י ממצרים קודם שנשלם הזמן שנגזר עליהם, דכתבו המפ"ו דקושי השיעבוד השלים הזמן,

בתפילת מוסף לר"ה, היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים ואם כעבדים עיננו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו איום קדוש.

בפסוק (תהלים פא, ד-ו) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו כי חוק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב, עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים וגו'. והדקדוקים ידועים, גם לכאר המשך הפסוקים.

בייטב פנים (אבני זכרון, אות ס"ג) כתב ברמז הכתוב 'תקעו בחודש שופר' ר"ת למפרע שבת, בחודש נוט' ב' חודש, לרמז דכשחל יום א' בשבת תוקעים בב' לחודש עי"ש (וכ"כ החיד"א ביוסף תהלות, קאפיטל פ"א).

ואפ"ל, דהנה נודע מש"כ המפ"ו דהא דלא מהני תשובה בב"ג, היינו משום דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול (קידושין דף ל"ב ע"ב), ורק בבנ"י דנקראים בנים למקום מועיל להם תשובה כיון דאב שמחל על כבודו כבודו מחול. ואמרתי מכבר כי מצות תקיעת שופר היא להורות שבני ישראל המה בנים למקום, דהנה השופר הוא שרביטו של מלך, כדאי' במדרש (ב"ר נו, ט) עה"פ (בראשית כב, יג) וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר וגו', וסופן ליגאל בקרנו של איל שנאמר (זכריה ט, יד) וה' אלוקים בשופר יתקע וגו', יעו"ש, וכבקשתינו תקע בשופר גדול לחרותינו וגו', וכן בשופר גדול יתקע וגו' וכדו', נמצא שהשופר הוא בגדר שרביט המלך, ועל כן לו יצויר שהיו בני ישראל בגדר עבדים היה אסור להשתמש בו בשופר, שהרי עבד אסור להשתמש בשרביט המלך. ורק לבן מלך מותר להשתמש בשרביטו של מלך (עיין בני יששכר מאמרי שבתות מאמר ט' ס' ו'), מעתה מעצם מצות תקיעת שופר חזינו שאנו כבנים למקום וממילא דשפיר מועיל לנו תשובה.

והנה עוד עדות לכך שבני ישראל נקראים בנים למקום, והבורא הוא אבינו אב הרחמן, כתבו המפ"ו (עיין בני יששכר, מאמרי השבתות, מאמר ט, אות ו) שהוא מיום השבת שניתן לבני ישראל למנוחה, דלכן הלכתא דגוי ששבת חייב מיתה (סנהדרין דף נ"ח ע"ב), כי יום השבת הוא קודש לה' אשר קידש את השבת כי בו שבת ית"ש מכל מלאכתו כמ"ש וביום השביעי שבת וינפש, לכן עצם קדושת השבת ה"ה שרביטו

דקי"ל (ב"ק דף צ"ז ע"א) דהתוקף עבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פטור, דניחא ליה דלא ליסתריה עבדיה, ופרש"י שלא ילמד דרכי הבטלה עי"ש, ופסק לה הרמב"ם (פ"ג מגזלה ואבדה ה"ז) עי"ש, לכן אם היה דינם כעבדים כך הוא המדה שלא יניחו מעבודת עבד, ולכן א"ה דין עבדים גם מה שהעבידום יותר לא השלים הזמן, ורק מחמת שהיו בניים למקום קושי השעבוד השלים הד' מאות שנים, עי"ש.

זהו שרמזו הכתוב תקעו בחדש שופר דרמז שכשחל ר"ה בשבת נדחה מצות תקיעת שופר מפני קדושת השבת, ועל זה שאל בכסה ליום חגנו, דטעמא מאי אכן נדחה מצות תקיעת שופר, ובא כמשיב כי חוק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב, רצ"ל שמשפטם וחוקם של ישראל הוא אצל אלוקי יעקב, רצ"ל לפי מעשי אלוקינו דלא שייך בו שינוי כלל ולכן לגביו תמיד אנו בבחי' בניים. וזהו ענינו של תקיעת שופר לעורר כי אנו בניים למקום כי הוא ית"ש תמיד אבינו אב הרחמן, ובאשר לכך כיון שגם עצם השבת שאנו מצווים בה מורה על היותינו בניים למקום, על כן אין צורך בתקיעת שופר בשבת, כי על ידי עצם יום הקדוש ש"ק ירחם עלינו הקב"ה ויחון אותנו כרחם אב על בניים. ולזה הסמיך עוד ואמר עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים, שכן גילה הקב"ה כבר מיד בעת צאת בני ישראל ממצרים, שהגם שמצדם לא היו ראויים להגאל והיו בבחי' אין עושין רצונו של מקום, מכל מקום קרא עליהם ואמר 'בני בכורי ישראל', וכמו כן גם עתה בדין הוא שיחננו ויוציא כאור משפטנו לחסד ולרחמים, והבן.

ועיין פרשת דרכים (דרוש חמישי) דכובד העבודה דכתיב וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה, כל זה לא היה בכלל גזרת ה' של ועבדום וענו אותם ת' שנה לכן כובד זה של עבודה שעשו בהם באותם השנים נחשב כאלו נשתעבדו בהם ד' מאות שנה, והביא בשם מהר"ש יפה (בעל הי"ת) על מאמרם (שמו"ר פט"ו ס"א) קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך אמרו ישראל רבון העולם ת' שנה אמרת לנו להשתעבד ועדיין לא שלמו, אמר להם כבר שלמו שנא' כי הגה הסתיו עבר, דאע"פ דלפי האמת לא שלמו הקב"ה רחם עליהם מפני צערם וכובד העבודה ודלג על הקץ וז"ש כי הגה הסתיו עבר כי להיות השעבוד קשה כסתיו הספיק להם הזמן שעבר, עי"ש, עכ"ד.

וכתב החיד"א (ראש דוד, פר' שמות ד"ה אמנם אפשר לפרש) דתי' זה עולה יפה רק אי נימא דישראל נקראו בניים למקום, דלגבי בניים בדין הוא שיהא קושי השעבוד עולה לחשבון השעבוד, ע"ד שאמרו בב"ב (דף י' ע"א) במשל האב שכעס על בנו דאכתי חביבותיה גביה, והמטיב עם הבן ניחא ליה לאב, והן לו יהי כי גזרה חכמתו גלות מצרים, אמנם ודאי לא ניחא ליה להעביד את בנו חביבו בפרך ובמרירות, לכך דינא הוא דקושי השעבוד יעלה ויצטרף לחשבון השנים, אבל אם יש לנו דין עבדים, קושי השעבוד לא יוסיף כח לישועת ישראל לפני זמנם, כי הרב שכועס על עבדו, כל המקניטו ומעבידו עושה נחת רוח לרבו ונוקם נקמתו, עי"ש.

וכע"ז כתב בפר' וארא (ד"ה בכורות, וכ"ה בשמחת הרגל על הגש"פ בפסקא ועברתי בארץ מצרים) עפי"מ

תוכן דברות הקודש שנשא כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל ב' דר"ה תשפ"ד העעל"ט

בגמ' (ביצה דף ט"ז ע"א) כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה וכו', שנאמר תקעו בחודש שופר וגו' כי חוק לישראל, וחוק לישני דמזוני, שנאמר (משלי ל, ח) ואכלו את לחם חוקם. ויש להבין מפני מה דייקא בפסוק זה המדבר בתקיעת שופר מרומז ענין זה דחוק הוי לישני דמזוני.

נודע מ"ד בזוה"ק (זוה"ק פר' פנחס, ח"ג רלא, ב) דיום א' דר"ה הוא בבחי' דינא קשיא, וכתבו בספה"ק דלכן ביום ראשון יש למנוע מבקשת צרכים גשמיים

המשורר האלוקי דוד המלך ע"ה אומר במזמוריו (תהלים פא, ד-ו) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו, כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים וגו', וראוי לבאר המשך הפסוקים.

ובספה"ק ייטב פנים (אבני זכרון, אות י) בחוד"ש רומז לב' ימי ר"ה, בחודש ב' חודש שיתקעו ב' ימים. ויש לבאר מהו ענין המשפט ביום ב' דראש השנה, הלא הכל כבר נפסק ביומא קמא.

והנה בספה"ק באר שבע להרה"ק מטאלטשאוא (פר' במדבר, עמוד מד, טו"ב) וכן בקול אריה (פר' אמור, אות יג) כתבו בהא דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא דהטעם הוא משום דהמצוות ניתנו מהשי"ת שאינו בעל גבול ותכלית, לכך גם אין שיעור וערך לשכר מצוה וכל העולם ומלואו אינם כדאי לשלם בהן אפי' רק תמורת מצוה אחת שהרי כל עניני עוה"ז המה בגבול ותכלית, לכך השי"ת ברוב חסדו משלם לאיש כמפעלו כפי מדת המצווה בעוה"ב. ברם על אותם העבירות אשר נתהפכו לזכויות על זה שפיר איכא שכר גם בהאי עלמא, כי העונש על העבירות המה במדה וקצבה כיון שנעשו ע"י האדם שהוא בעל גבול ותכלית, לכך גם כאשר מתהפכים לזכויות ע"י תשובה מאהבה כיון דנעשו ע"י עבירות האדם שהמה בגבול ותכלית גם שכרם במדה וקצבה ואפשר לשלם תמורתם גם בהאי עלמא עיי"ש (ועיי"ש פר' תשא, ד"ה ובאו"א יל"פ במ"ד. וע"ע יציב פתגם לימיה"ג עמוד כח ועמוד פה; בן איש חי, פר' תצא, ד"ה כי תהיינה).

עוד כתבו המפו' (עי' נחלת בנימין, מצוה קלה, אות ב) בטעם הדבר שלכן מקבלים ע"ז שכר בהאי עלמא, כי על הזכויות הללו אי אפשר ליתן שכר מצוה בעולם הבא בעת היותו עם סיעת צדיקים למעלה, כי בכל חופה מכריזין הסיבה והמצוה אשר בעבורה ניתן השכר, ואם כן אם יכריזו ששכר זה מקבל על עבירה פלונית שנתהפכה לזכות, יהא בכך גנות ובושה רבה יען אשר אשר מרד ועיווה כלפי בוראו, לכן על זכויות הללו מקבלים שכר בעולם הזה עיי"ש.

מעתה יובן היטב הענין דעל כן אין לבקש ביום הראשון על עניני גשמיים דהרי כל אחד ואחד צריך לעשות חשבון נפשו ולהגיע להכנעה שפלות עד שידע באמת שאין מגיע לו כלום, להכיר בתוך לבבו שעל ידי אשר הריעותי מעשי קפחתי פרנסתי, והיאך אעיו לבקש על עניני עוה"ז, תחילה עלי לשוב את ה' בכל לבי ונפשי להתחרט באמת על כל חטאתי וכו', וכאשר מיד ביום הראשון מבקשים על פרנסה וכדו' אפשר שיתעורר נגדו מדה"ד כי אז בודקין פינקסיה האם כבר תיקן נפשו ונשמתו עד שיכול לדאוג ולבקש על גופו, וגם אם התחרט והרהר בתשובה הלא אינו אלא תשובה מיראה שזדונות נעשים לשגגות, ועדיין לא מגיע לו שכר טוב בעוה"ז, אבל ביום השני כאשר חוזרים ומתחרטים שוב, ושבים עוה"ז, אלא להתחרט על כל דבר פשע וכו', או אז גם כאשר אינו אלא מתוך

דוה עלול לגרום לקטרוג ח"ו כנודע מ"ש הזהה"ק (תיקו"ז, תיקון ו, דף כב, א) על שצווחין ככלבא הב הב, הב לנא בני הב לנא מזונא, יעו"ש.

עוד בגמ' (ראש השנה דף ט"ז ע"א) אמר ר' יצחק למה תוקעין בראש השנה וכו', אלא למה תוקעין ומריעין כשהן עומדין ותוקעין ומריעין כשהם יושבים, כדי לערכב השטן. ובתוס' שם (ד"ה כדו'), בשם הירושלמי, כד שמע קל שיפורה זימנא חדא, בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניין, אמר ודאי זהו שיפורה דיתקע בשופר גדול, וממא זימניה למתבלע ומתערבב ולית ליה פנאי למעבד קמגוריא, עכ"ל. וצ"ב הענין בזה, ולמה רק בתקיעות השניות הוא מתערבב ונבהל לגמרי.

ואפ"ל, עפ"י הנודע מש"כ בדרושי הצל"ח (דרוש ג', לעשי"ת, וכן בחי' הצל"ח עמ"ס ברכות דף ד' ע"ב) דכאשר האדם עושה ב"פ תשובה הו"ל במעלת תשובה מאהבה, דהיינו שכאשר שב האדם על חטאיו, ואח"כ חוזר ומתוודה עליהם בשנית יש בכך מעלה כמו בתשובה מאהבה שזדונות נעשו לזכויות, וזל"ק, עה"פ שובה ישראל וגו' דמזהיר על התשובה, וכאשר שב ואח"כ שכבר עשית תשובה מיראה, שוב שנית קחו עמכם דברים, דברי וידוי ובכי ובתחנונים, גם בלילה בשכבו על משכבו יבכה לפני בוראו, במסתרים תבכה נפשו ושובו אל ה' שישוב שנית מאהבה, שע"י תשובה ראשונה לא נסתלק העון מכל וכל, שהרי נשאר שוגג משא"כ עתה כל תשא עון שלא ישאר שום רושם וקח טוב אדרבה יתהפך לזכות ולטוב יתחשב, עכ"ל.

וי"ל שעל כן נבהל השטן דייקא כאשר שומע שתוקעים בפעם הב', כי כאשר תקעו בפעם הראשונה, הרי גם אם שבו בתשובה לא היה זה אם כי אם בבחי' תשובה מיראה, כי השופר מעורר את האדם לתשובה מתוך פחד ויראה כמו שנא' (עמוס ג, ו) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, וכשמתעוררים לתשובה ע"י קול הערת שופר אין זה כי אם מפחד הדין, וכיון שלא זכו להגיע לבחי' תשובה מאהבה, אין השטן מתבהל כל כך. ברם כששומע שנית קול התקיעה מיד הוא עומד נבהל, כי השטן מבין שכעת ששבים עוד פעם שנית ייחשב להם לישראל תשובתם כתשובה מאהבה, ואף הזדונות יהיו להם כזכויות, על כן הוא מתבהל ואומר ודאי זהו שיפורה דיתקע בשופר גדול, וממא זימניה למתבלע.

זהו שרמזו הכתוב תקעו בחודש שופר ורמזו הכתוב על חוק לישני דמזוני, ולכאו' היאך יתפללו על צרכי גשמינות, הלא אדרבה ראוי היה שיהא בכסה ליום חגנו, דהיינו להסתיר כל סוגי הבקשות הללו, אמנם מכיון דתקעו ב' חדש שופר, כלומר שתוקעים שוב גם ביום ב' דר"ה, על כן שפיר יכולים לבקש גם על עוה"ז שהוא חוק לישראל לישני דמזוני, דמאחר ועשו ב' פעמים תשובה מיראה, נחשב להם תשובתם כתשובה מאהבה, אשר ע"ז מקבלים שכר מצוה בהאי עלמא, והבן.

פחד ויראת הדין, מכל מקום הלא בב"פ תשובה מיראה מתעלה התשובה להחשב במעלת תשובה מאהבה, שמתהפכים העוונות לזכויות אשר עליהם מקבלים שכר טוב גם בעוה"ז, בכך מתחזקים לבקש גם על עניני עוה"ז בני חיי ומזוני, דאמנם יודע האדם שמצד הדין אינו ראוי לבקש כי לא מגיע לו כלום, והגם שנתחרט וניחם על עוונותיו בכל לב ונפש אינו אלא מפחד ויראת העונש, מ"מ הרי בב"פ תשובה מיראה נחשב למעין תשובה מאהבה, אשר על זכויות הללו מקבלים שכר גם בהאי עלמא, והבן.

תוכן דברות הקודש שנשא כ"ק מרן שליט"א לפני תקיעת שופר יום ב' דר"ה תשפ"ד העעל"ט

- לפני השי"ת גלוי וידוע מחשבותינו שחפצים
לקיים רצונו בשלימות -

הנה הגענו לעת כזאת עת רצון של תקיעת שופר אשר יחרד כל לב ונפש כי מי יוכל להצטרק בדין, ובהכרח לי לחפש איזה זכות כדי שאוכל לגשת אל הקודש, כדקי"ל (סנהדרין דף מ' ע"א) שגם בעל הדין יכול ללמד ולחפש זכות על עצמו, הנה בני ישראל יראים ושלמים הכינו עצמם ליום הקדוש הזה עוד מיום כ' בסיון כדאיתא בספה"ק (ראה אוהב ישראל, ליקוטים חדשים, פר' מטות) ויש כאלו שהתעוררו לכך בחודשי תמוז ואב ולכה"פ מראש חודש אלול שאז הרחמים גוברים, ואלו המאחרים לכה"פ התעוררו מיום א' דסליחות בו כבר מרגישים את יום ה' לשפוט את הארץ, ומתעוררים בתשובה ובקבלת עול מלכות שמים ובעסק התורה, אבל מה אומר ומה אדבר בושתי ונכלמתי על שהייתי כאיש נרדם וכל הימים עברו עלי ללא שום הכנה ראויה, והנה עומדים עתה בזמן תקיעת שופר אשר כמה הכנות זקוקים לזה, וכמה צריך ללמוד ולעיין כדי להבין מקצת דמקצת מכוונותיה וענייניה אשר רבים המה, מכוונות פשוטות ועד רזי דרזין המרומזים במצווה זאת, ואני בער ולא אדע כלום כיצד אוכל לגשת אל התקיעות. אמנם מצאתי לי חיזוק גדול על כך, עפ"י מה שדיבר בקדשו מרן אאדמו"ר זי"ע בדרשה לתקיעת שופר (דרוש י"ה, אות ב) דכיון שאין אתנו יודע עד מה אף בהלכות הפשוטות שבשו"ע, ועל אחת כמה וכמה בעומק הכוונות והסודות שישנם בתקיעת שופר, העצה היעוצה שכאשר נומלים השופר

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגיגנו כי חוק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב, עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים וגו' (תהלים פא, ד-ו). יל"ב מה שכפל בלשונו לומר 'כי חוק לישראל' הוא, ושוב, 'משפט לאלוקי יעקב'. כן יש לבאר המשך הפסוקים.

בספה"ק בני יששכר (מאמרי תשרי, מאמר א, דרוש א, אות ל), מביא דברי המדרש (ויק"ר כט, ג) עה"פ (תהלים מז, ו) עלה אלוקים בתרועה ה' בקול שופר, יהודה בר נחמן פתח, בשעה שהקב"ה עולה בדין, בדין הוא עולה, מאי מעמא, עלה אלוקים בתרועה, ובשעה שישראל נומלין שופרותיהן ותוקעין לפני הקב"ה, הוא עומד ועולה מכסא דין ויושב בכסא רחמים ומרחם עליהם והופך עליהם מידת הדין לרחמים, שנאמר ה' בקול שופר, אימתי בחודש השביעי. ע"כ. ורבו הדקדוקים בדברי המדרש שכולו אומר דרשוני וחיו.

עוד הביא שם מאמר המדרש (שם) עה"פ (תהלים פט, מז) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון, אמר רבי יאשיה, כתיב אשרי העם יודעי תרועה, וכי אומות העולם אינם יודעים להריע, כמה קרנות יש להם, כמה בוקיננס יש להם, כמה סלפירגסי יש להם, ואתה אומר אשרי העם יודעי תרועה, אלא אשרי העם אלו ישראל שיוודעים לרצות את בוראם בתרועה. ע"כ. וצריך להבין הרי הקושיא היא קושיא עצומה, דבפסוק נאמר רק יודעי תרועה, ומאי האי דהשיב שיוודעים לרצות את בוראם בתרועה.

וכבר אמרו חז"ל (קידושין דף מ' ע"א) שאצל ישראל הקב"ה מצרף הקב"ה המחשבה טובה למעשה, לדון אותם עפ"י מחשבותיהם, והרי גלוי וידוע לפניו ית"ש כי הכל חפצים ליראה את שמך, ורצון עבדך לעשות נחת רוח, והבוחזן כליות ולב יודע שמחשבותינו ורצוננו הוא לעבדו בלבב שלם, וכמה היינו רוצים לכוון את כל הכוונות הנשגבות של התקיעות. לכן הבוכ"ע דן אותם לפי המחשבה כאילו עשו בפועל בשלימות כראוי.

וזה מה שרמזו הפייטן שאמרנו היום 'אדון אם מעשים אין בנו', שאמנם היה לנו הרבה מחשבות טובות אך לא הגיעו לידי מעשה, ואם אתה דן אותנו עפ"י מעשינו אוי לנו, אבל אתה ברחמך גם אם 'מעשים אין בנו' מכל מקום 'שמך הגדול יעמוד לנו', כי אתה מצרף מחשבותינו הטובות כאילו עשינו בפועל, ולכן 'ואל תבוא במשפט עמנו' על מעשינו.

- הקב"ה דן את האדם גם עפ"י תרי דיני דסתרי אהדדי -

ברם עדיין יש לנו להתבונן בדבר הזה, כי הלוא גם אם ידונו אותנו עפ"י המחשבה, מ"מ הרבה יש לנו להיות בפרד ואימה שהרי מאידך לב יודע מרת נפשו כמה מחשבות והרהורים אשר לא טובים היו מנת חלקנו בכל ימות השנה, ואם יבואו לבדוק באוצרות מחשבותינו, ימצאו אצלנו מחשבות רבות מלב חורש רע כי יצר מחשבות לבו רק רע כל היום (בראשית ו, ה). וא"כ היאך יהא לנו נחמה בכך שידונו אותנו לפי המחשבה, הלוא טוב יותר עבורנו שלא יבדקו את מחשבותינו. ומאידך אם לא ידונו אותנו כפי המחשבה לא יעלו כל מחשבותינו הטובים, ויצטרכו לדון אותנו עפ"י מעשינו אשר בכך אנו כדלים וכרשים ממש, וחזר הדין וכיצד יהיה בידינו זכויות ביום הדין.

ואולם יש לנו להתחזק בדברי הערבי נחל (דרוש ב לשבה"ג; ובפר' בא) שפירש מ"ש המשורר האלקי (תהלים יט, י) משפטי ה' אמת צדקו יחדיו, וז"ל, הדבר ברור דבכמה דוכתי דאשכחן דחמיר דיני שמים מדיני אדם, היינו דוקא ממשפט הנעשה בפני בני"ד שלמעלה, הם דנין כך, משא"כ משפט שהקב"ה דן בעצמו שהוא רחום וחנן אינו דן כחומרת דיני שמים. ואע"ג דיני שמים נמי דבר שפתיו ומאמר פיו של הקב"ה הוא, היינו שנתן לבני"ד שלמעלה חוקים ומשפטים אלו, אבל משפט היוצא מאתו לבד יתברך

אומרים להשי"ת, רבוננו של עולם יש בנו רצון ותשוקה לתקוע בשופר עם כל הכוונות, אבל מה אעשה שלא למדתי וכו' ולא איתי יודע עד מה אחד מני אלף מכוונות המצות והלכותיה וכו', כאשר יאמר כן בלב נשבר ונדכה ירחם עליו השי"ת וברוב רחמיו וחסדיו מצרף את הרצון ואת המחשבה למעשה, ונחשב לו כאילו תקע עם כל הסודות והכוונות, אתוד"ק יעו"ש מה שביאר בזה.

והנה בספה"ק תפלה למשה למהר"מ מסאמבור (פרשת פקודי), כתב וז"ל, ונקדים ששמעתי מרבי מלובלין נבג"מ פעם אחת בסעודה שלישית אחר המוציא, שהשפיל והקטין עצמו עד למאוד שאינו צדיק, ואני השפל אמרתי למקורבי, אני כאשר בדעתי רוצה לשבע [להישבע] שרבי הוא צדיק גמור, והגיעו הדברים אליו וכו', ואמר לי בזה הלשון, ר' משה, מאה אנשים היו נשבעים שאני טוב, ובעולם העליון לא ישאלו רק אותי בעצמי. ואני השפל עמדתי על רגלי ואמרתי, רבי רבי, עולם עליון הוא עלמא דקשוט, שם יאמר רבי האמת שהוא צדיק. ונח מעט והשיב בענוותנותו, ר' משה, איני בטוח יותר, רק כשיבא משפטי לפני בורא כל עולמים בעצמו, מחמת שהוא רחום ירחם עלי, אך לא לפני בית שלמעלה שלא יוותרו ע"כ דפח"ח, והארכת במעשה הצדיק שהם המרכבה ומעשיהם מעשה המרכבה, עכ"ל.

ובהמשך ביאר דברי הרה"ק מלובלין שאמר שהיה בטוח יותר אם יעמוד משפטו לפני הבוכ"ע בעצמו, דהנה אדם מישראל כשמקיים מצוה, המחשבה הראשונה הוא לקיים המצוה באופן המושלם בלתי לה' לבדו בלי שום פניה, אולם אח"כ כאשר מקיים המצוה בפועל מתערב בו היציה"ר להכניס בו פניות וכדו' כדי שלא תהא המצוה בשלימות, והקב"ה היודע מחשבות ברוב רחמיו וחסדיו דן את האדם לפי המחשבה והרצון הראשון לחשוב לו כאילו קיים המצוה בשלימות ממש. וז"ש הרה"ק מלובלין, דרק כאשר השי"ת בעצמו ידון אותו אז יהא נחשב לצדיק, כי הוא ית"ש יודע מחשבות, משא"כ הבית דין של מעלה שדנים על פי המעשה בפועל, [וכמ"ש בספה"ק נועם אלימלך פר' בהעלותך ד"ה וישמע משה] דהמלאכים אינם יודעים מחשבות האדם, וכן איתא בקדמונים בחידושי הב"ח הנדמ"ח, (שבת דף י"ב ע"ב בתוס' ד"ה שאין), (ודלא כשיטת התוס' בשבת שם ד"ה שאין) עכתוד"ק.

זה מה שביקש והתפלל דוד (תהלים יז, ב-ה) מלפניך משפטי יצא, שאתה לבדך תוציא משפטי, יען, כי עינך תחזינה מישרים, שני המישרים הן של דיני אדם והן של דיני שמים יחד, וחזור ומפרש דבריו, כי בחנת לבי פקדת לילה, ר"ל דבאמת היה כאן ב' מיני בחינות ונסיונות של אוריה ושל בת שבע ובשניהם בל תמצא כי עברתי על שניהם, ממילא, הן לפעולת אדם לבד, פי' בין בדיני אדם, והן בדבר שפתיך, רצ"ל בדין שמים לבד שדנין על פי דבר שפתיך אני שמרתי ארחות פריץ ממה נפשך או באוריה או בבת שבע. משא"כ תמוך אשורי במעגלותיך, פירוש כפי הנהגתך בעצמך, שלפי הדין שאתה לבדך דן אותי, אז בל נמוטו פעמי, לא חטאתי בשני הדברים, יעו"ש בדבה"ק עוד באריכות.

כן הדבר נמי לענייננו, בהאי יומא רבא, שאנו מתחננים ומבקשים שהקב"ה בעצמו ישב על כסא משפט, והוא אשר ידון אותנו שהרי השי"ת בעל הרחמים יאחז באמת המשפט אף בב' עניינים הסותרים זה את זה, וכאשר ידון אותנו על המחשבות אשר אינם טובות, ינקוט כפי הצד דמחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, ולא יתחשב במחשבות והרהורים הלא טובים. ואילו כאשר יבוא לדון את המעשים, יעלו לפניו כל אותם הרצונות הרהורים ומחשבות טובות שהיה לאדם לעשות רצון קונו ולקיים המצוה בשלימות, כך שאף שבפועל לא עשו כראוי, מכל מקום הרי עכ"פ ראשית המחשבה היתה רצון אמיתי לשמור ולעשות כל דברי התורה, ולקיים המצוה בשלימות בכל הכוונות והיחודים, על כך ידון אותנו הקב"ה עפ"י המחשבה כאילו קיימנו ועשינו כראוי.

בכך יבואר מ"ש הפייטן ואתה במשפט תעשה צדקה לשפט תבל במעשה הצדקה ומכון כסאך משפט וצדקה, דבאמת כלפי הקב"ה אין שום סתירה בין שני ההנהגות וגם הצדקה והחסד הוא חלק מהדין, כי הוא ית"ש דן גם עפ"י מה שלעניינינו נראים כסותרים וכאמור.

- ביציאת מצרים דן הקב"ה את בני"ש בשני הפכים יחדיו -

והנה הנהגה זו שכך מידתו של הבוכ"ע לדון את בני ישראל לכף זכות וחסד אף בשני הפכים כבר התחיל בעת יציאת מצרים, כאשר האריך בפרשת דרכים (דרוש ד') בדברי המדרש (שמו"ר ג, ב) כשהיו

דן כקולי בני אדם, ואדרבה איפכא נמי, היכא שיש חומר בדיני אדם מבדיני שמים דן כקולי דיני שמים. ויתכן בזה מאמר הפסוק משפטי ה' אמת צדקו יחדיו, רצ"ל משפט של הקב"ה הוא שני הצדקות ביחד, צדקות דיני אדם וצדקות דיני שמים.

ובהמשך דבריו ביאר מה שביקש דוד המלך (תהלים יז, ב-ה) מלפניך משפטי יצא עינך תחזינה מישרים, דהנה בגמ' (קידושין מג, א) האומר לשלוחו צא הרוג את הנפש הוא חייב ושולחו פטור, והנה דוד לא הרגו בעצמו לאוריה רק ע"י שליח, אלא דקיי"ל (שם מב, ב) דהא דאין שליח לדבר עבירה ופטור היינו רק בדיני אדם דאין בי"ד מחייבין אותן, אבל בדיני שמים המשלח חייב, נמצא דלענין הריגת אוריה היה תירוץ לדוד לפי דיני בני"א דפטור יען שנעשה ע"י שליח, אבל לפי דין שמים היה יוצא חייב על הריגת אוריה.

ואיתא במדרש דסליק דומה קמי קב"ה לקטרג על דוד ואמר הלא כתבת בתורה ואיש איש ינאף את אשת רעהו מות יומת, והשיבו הקב"ה גלי קדמי שראויה בת שבע לדוד מימי בראשית, ואוריה לאו דידיה נסיב ואין לדיינה כלל באשת איש, ובגמ' סנהדרין (דף ק"ז ע"א) דרש רבא מאי דכתיב כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד ראויה היתה בת שבע בת אלעם לדוד מששת ימי בראשית אלא שבאה אליו במכאוב, ותירוץ זה שייך לגבי דין שמים, אבל לפי דיני אדם אחר שקידשה אוריה הוי אשת איש והבא עליה חייב מיתה, כי בני אדם אין להם עסק בנסתרות שמים, וזה אשר ארו"ל (סנהדרין שם) ששאלו דואג ואחיתופל לדוד המלך ע"ה הבא על אשת איש מיתתו במה, ולא שאלו מהו לבוא על אשת איש, אלא הוא הדבר אשר דברנו דשפיר ידעו כי ראויה הוא לו, אלא שהתריסו נגדו דנהי שיש לו תירוץ בבי"ד של מעלה מ"מ הריהו בן מות בדיני בני אדם.

היוצא מזה, דלענין אוריה היה פטור מדיני בני"א וחייב בדיני שמים, לעומת זה בענין בת שבע היה פטור ע"פ דיני שמים וחייב בדיני בני אדם, ובהיות כן ממ"נ היה יוצא חייב בדין, דאם היה נידון בדיני אדם היה מתחייב על בת שבע, ואם היה נידון בדין שמים יתחייב על הריגת אוריה, ולא מצא לו תרופה להיות יוצא זכאי בדינו אלא אם כן יהיה נידון על ידי הקב"ה בעצמו בלתי בית דין של מעלה, שהוא ית' טוב ומטיב ודן אפי' בשני הפכים לזכות.

ימסור משפטינו לידי הבי"ד של מעלה, ומתוך כך יעורר עלינו הקב"ה להפוך בזכותנו גם בשני הפכים שהם תרתי דסתרי. דמצד אחד היודע מחשבות אשר לפניו נגלו תעלומות לב שרצונו הפנימי הוא לעשות ית"ש כראוי ולקיים מצוות תקיעת שופר בכל הכוונות הנדרשות, מצרף לנו המחשבה להיות כמעשה שייחשב כאילו באמת קיימנו המצוה בכל הכוונות. ומאידך אינו מביט על מחשבות הלא טובות והרהורי עבירות וכו', ודן רק לפי המעשים טובים בלבד, שהרי הוא ית"ש מלכו של עולם ומלך פורץ גדר ואין ממחה בידו לדון אותנו בחסד בתרי הצדדים.

זהו שמדייק המד' ותוקעין לפני הקב"ה, דע"י שתוקעים לפניו להמליכו וליחדו נמשך שהוא לבדו ידון אותנו וכנ"ל, וממילא נחשב לנו תקיעתנו בתכלית השלימות, ואז עומד מכסא דין רצ"ל שלא נהיה נידונים בבית דין של מעלה, אלא ויושב השי"ת בעצמו על כסא רחמים, דהיינו שרק השי"ת בעצמו מוציא דיננו, וכל זה בחודש השביעי בו מלך אלקים על כסא קדשו ומנהיג את העולם כולו כרצונו הטוב עמנו.

עפי"ז יפורש היטב דברי רבי יאשיה, ובהקדם הנודע כי לשון אור יש בה שני הפכים כדאי' בגמ' (פסחים דף ב' ע"א) אור נגהי ואור ליליא, וכפי שביאר בקדשו סניגורן של ישראל הרה"ק בעל קדושת לוי מבארדיטשוב זי"ע ועכ"י (הובא ביי"ל פר' נה; יי"פ לסוכות, ליל ב' ד"ה חסידים הראשונים) לפרש הפסוק (קהלת ב, יג) כיתרון האור מן החושך כן יתרון החכם מן הכסיל, דבחי' חכמה הוא לדעת להשתמש בב' הפכים כראוי, כשם שאור יש בה ב' משמעויות עי"ש. וזה גופה ענין תקיעת שופר שהוא חכמה ואינה מלאכה, דהיינו דנמשך על ידה שיהא ה' שופטינו וממילא ידון אותנו לזכות אפי' בשני הפכים וכאמור.

ז"ש רבי יאשיה אשרי העם יודעי תרועה ה', דאין הכוונה שבנ"י יודעים את מעשה התקיעה, דזה גם אומות העולם יכולים לדעת, אלא יודעי תרועה רצ"ל שנחשב להם כאילו יודעים כל כוונות וסודות הנשגבים של התרועה, וזה על ידי אשר ה' באור פניך יהלכון, שהשי"ת הוא בעצמו ידון אותנו בבחי' אור שיש בה שני הפכים, להפוך בזכותיותינו וכאמור.

- ע"י שמקבלים עול מלכותו בתקיעת שופר יושב הקב"ה לדון את בני"י -

ועל כן תוקעים ב' פעמים, תקיעות דמיושב ותקיעות דמעומד, וכאמז"ל (ראש השנה דף ט"ז ע"א)

ישראל במצרים ראה הקב"ה מה שעתידין לעשות, הדא הוא דכתיב (שמות ג, ז) ויאמר ה' ראה ראיתי, ראיתי לא נאמר אלא ראה ראיתי. אמר לו הקב"ה משה אתה רואה ראייה אחת, ואני רואה שתי ראיות, אתה רואה אותן באין לסיני ומקבלין תורתך, ואני רואה אותן מקבלין תורתך, זהו ראה, ראיתי זו ראיית מעשה העגל, שנאמר (שמות לב, ט) ראיתי את העם הזה, כשאבא לסיני ליתן להם את התורה וכו' שהן מתבוננים בי ושומטים אחד מהן ומכעיסים אותי בו, אעפ"כ איני דנם לפי המעשים העתידין לעשות אלא לפי הענין דהשתא. הרי שצירף הקב"ה לבני ישראל זכות קבלת התורה שיהא בעתיד ומאידך לא הביט און ביעקב מה שעתידים לחטוא באותו מעשה במדבר, וכאשר שאל משה רבינו (שמות ג, יא) וכי אוציא את בני ישראל ממצרים וגו' ופרש"י באיזה זכות אוציאם וכו', ענהו הבוכ"ע בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, כי עתידין לקבל התורה, וצירף להם כאילו כבר עתה קיבלו התורה ויש בידם זכות לצאת. אבל מה שעתידים לחטוא וכו' על זה נאמר וירא און ולא יתבונן (איוב יא, יא) כי לא הביט און ביעקב לבחון לפי מה שיחטאו לעתיד, יעו"ש. ולהאמור יובן דכל זה מפני שהקב"ה בעל הרחמים אשר אוהב עמו ישראל לעד, דן אותם לטובה ולזכות אף בשני הפכים דבכוחו לעשות גם מה שנראה בעינינו כסתירה, וכאמור.

ויש לבאר דזהו ענין מצוות תקיעת שופר שנמצונו כדי שיעלה זכרונו לטובה, דהיינו כדי לפעול כי ה' אלוקינו הוא אשר ידון וישפוט את עמו ביום הכסא, ולא ימסור דינו לבי"ד של מעלה, לכן כדי לרחם עמו ביום דין ציוונו שנתקע לפניו כמלך ביום גינוסיא שתוקעין לפניו בהכרתו, וכמש"כ הרס"ג בענין הראשון של תקיעת שופר, וזה הוא עיקרה של ראש השנה להמליך את הבוכ"ע על כל העולם בפרט ובכלל, לדעת ולזכור תמיד כי הוא לבדו מלך העולם אשר עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, היה הווה ויהיה וה' הוא האלקים אין עוד, לזכור תמיד כי אין שום כח בעולם זולתו ואין שום מקרה בעולם. שעל ידי אשר בני ישראל מקבלים על עצמם להתחזק בכל לב ונפש באמונה שלימה ביחוד שמו ית' אשר הוא ית"ש אחד יחיד ומיוחד.

ובגין כך במדה כנגד מדה יתעורר שהקב"ה בעצמו הוא אשר ישב ביום הכסא לדון דיננו, ולא

ית"ש, ולא נגרר ח"ו אל זוהמת הקליפות אשר חפצים להחדיר בלבבות שלומי אמוני ישראל שכל המאורעות באים מצד הטבע, ותולים כל דבר בחשבונות טבעיים ובמקרי העולם וכו', לא כן חלק יעקב מאמינים בני מאמינים שאנו תוקעים לפניו כדי להמליכו ולהודיע לכל באי עולם הדר כבוד מלכותו, שהוא יחיד בעליונים ובתחתונים, והוא לבדו מנהיג עולמו בכל עת ובכל פרט ובכל מקום.

כדאי הוא אמונה זו שמלך ברחמיו ימלטם מכל המקטרגים והמשטנים, ובזכות כך יכולים אנו לבקש ולהתחנן מלפניו שלא ימסור אותנו לידי המלאכים שידונו אותנו, אלא הקב"ה בעצמו הוא שידון דיננו, ובוודאי כשנעמוד לדין לפניו יאמר הם קטגור, ודבר מלך שלטון וידון אותנו כפי רצונו.

זה שאמר המשורר האלוקי תקעו בחודש שופר אף שבכסה ליום חגנו, רצ"ל למרות שכוונת התקיעות וסודותיו הם מופלאים ומכוסים מאתנו ואין אתנו יודע מה לכיין, ומן הראוי היה לימנע ולא לתקוע, מ"מ רחמנא אמר תקעו כי חק לישראל הוא זה שישראל מקיימין חוק זה של תקיעה הוא משפט לאלקי יעקב, כי הוא לבדו יושב על כס המשפט לדין אותנו, ודן אותם כרצונו גם לזכותינו בשני הפכים, להביט במחשבות הטובות בלבד, וכן במעשים הטובים בלבד, ועל כל מה שיבוא השמן לקטרג זיל הכא קא מדחי ליה זזיל הכא קא מדחי ליה. והמשיך ואמר עדות ביהוסף שמו רצ"ל עדות והוכחה להנהגה זו, בצאתו על ארץ מצרים וגו' אשר אז הסירותי מסבל שבמו וגו', שברחמיו פדה אותנו משעבוד מצרים על ידי אשר דן אותנו בשני הפכים לטובה וכאמור.

אשר על כן בעת הקדוש הזה למרות גודל הפחד וחרדת הדין אשר כל בר לבב שיש בו נקודת דעת מתמלא מורא ופחד עד אשר איבריו דא לדא נקשן, מכל מקום אין להתייאש ח"ו ולא יפול לבנו לומר איך נבוא אל המלך בלבוש שק שהרי לב יודע מרת נפשו, דמאידיך עלינו לדעת כי בכך שכעת מקבלים על עצמינו מה דהוה הוה, ומרגע זה והלאה מקבלים עול מלכות שמים בקבלה אמיתית בלב שלם, להתרחק מדברים האסורים ולהתקרב לכל מה שטוב ורצוי לפניו, השי"ת ברחמיו מצרף מחשבותינו לטובה, להחשיב לנו את כל מה שאנו עתידים לעשות טוב וכל מצוה שנקיים בעתיד, כאילו כבר

למה תוקעין ומריעין כשהם יושבים ולמה תוקעין ומריעין כשהם עומדים, כדי לערבב את השטן, ובתוס' שם (ד"ה כדי) הביאו מהירושלמי 'כד שמע קל שיפורא זימנא חדא בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורא דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע ומתערבב ולית ליה פנאי למעבד קטגוריא'. ויש להבין למה רק כשחוזרין ותוקעין מתערבב השטן לחשוב שהשתא מטא זמניה.

ויבואר, כי הנה בתחילה באים לקיים מצוות היום ותוקעים בשופר, ובשמים ממעל יושבים כסאות למשפט וכל בי"ד של מעלה מתכוננים להוציא הדין, ויבוא גם השטן בתוכם להתייצב לבדוק את ערך התקיעות העולות משופרותיהם של ישראל, והנה הוא רואה כמה חסרון כוונה יש להם. וכשרואה שהבוכ"ע מתרצה בתקיעתם כי מביט בתוך לבכם לבחון מחשבותיהם אשר כל כך היו רוצים לכיין כל הכוונות, אזי עדיין השטן רגוע באומרו אם מחפשים עתה אחר מחשבותיהם, הלוא כמה מחשבות רבות יש לי להביא, והוא מכין חבילות חבילות של הרהורים שלא כדת שהם נגד רצון הבורא יתברך אשר רבים המה ח"ו.

אמנם אז עולים ובאים שוב התקיעות דמעומד שנתקנו על סדר הברכות מלכויות זכרונות ושופרות, שבתקיעות אלו ממליכין בני ישראל את שמו הגדול בפסוקי המלכויות להכריז ולהתעורר לדעת שהוא לבדו מלך יוצר כל וה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה וכו', ואז הבוכ"ע מסלק את כל הבי"ד של מעלה לאמר אני בעצמי אדונם, יען כי אותי המליכו עליהם, ומן הראוי שיצא דינם רק על ידי. או אז השטן מתערבב, כי אינו מוצא דרך להוציא דיבה עליהם, והוא מושלח החוצה ממקום הדין, ומבין שבוודאי יצא דינם לטובה ולברכה והשתא אתי משיחא והשתא מטא זמניה.

- מעיקר הכוונות בתקיעת שופר לחיזוק האמונה ביחודו ואחדותו ית"ש -

דבר זה הוא עיקר התקיעות לאנשים כמונו אשר אין לנו אפי' משהו של סיג ושיח בעומק עניני התקיעות, על כן בתקיעת שופר עלינו להתחזק באמונת אומן בבוכ"ע, ולידע שהוא היה הווה ויהיה, והוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, ואין שום כח בעולם זולתו, לקבל על עצמינו שנזכור תמיד כי כל מה שמתרחש בעולם הכל בא ממנו

יום שאין קללתו מרובה משל חברתה, את אלה התלאות תראה ואלה הפורענויות זכור ויהיו הכל לכפרה שלימה. ומעכשיו והלאה יראה לנו הבוכ"ע ברחמיו פנים שוחקות, וה' באור פניך יהלכון, ועל ידי כן נוכל לשוב בלבב שלם, וירומם קרן עמו ישראל וישמח לבב נפשות ישראל עמו וירפא לכל שבורי הלב ויחבש לעצבותם, ויאיר פניו באור הגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

פנינים ואמרי קודש מכ"ק מרן שליט"א בשולחנות הטהורים ראש השנה תשפ"ד העעל"ט

שכלפי ערך הדור כולו עולה הוא עשרת מונים עליהם, וראוי הוא להנצל אף רק בזכות זה לבד.

זה שיסד הפייטן 'כי זכר כל המעשים לפניך בא ואתה דורש מעשה כולם' רצ"ל שהקב"ה צפה ומביט מראשית עד אחרית, וראה כל הדורות העתידים לבוא, על כן וגם את נח באהבה זכרת, גם לרבות דהיינו את הדורות שעתידים להיות שגם זכרונם עלה בעת ההיא לפני אדון כל, לכך 'ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם', והיינו שהקב"ה דן את נח לטובה לפי ערך הדור אשר הוא טוב מהם עשרת מונים, על כן זכרונו בא לפניך, ובכך כבר מאז נחקק הנהגה זו ובגין כך הרי בוודאי שבכל מצב שאנו נמצאים מ"מ אנו בבחי' צדיקים גמורים כלפי רשעת הגוים ימ"ש.

וזה שרמז הכתוב 'ויזכור אלוקים את נח וגו' אשר איתו בתיבה, היינו שזכר כל המעשים והדורות הבאים לאחמ"כ עלו בעת ההוא לטובה לפני השי"ת, ועל כן בא זכרונו לטובה לפני השי"ת, אשר גם אם הוא מצד עצמו לא היה ראוי, מכל מקום כפי ערך הדור ראוי שייעשה להם ניסים ונפלאות ולטובה אות, והבן.

◆ הנה במנהג אכילת הסימנים יש מנהגים רבים בתפוצות ישראל, יש שנהגו לאכלם בב' הלילות, ויש שנהגו לאכלם בכל חודש תשרי, אך מנהגינו כפי שנהגו מרנא הדברי חיים זי"ע, וזקה"ק מוהרצ"א זי"ע, לאכלם רק בליל א' דר"ה, וכתב הבני יששכר (מאמרי תשרי, מאמר ב, אות יא; שם אות כב) לבאר טעם הענין, דהנה איתא בספה"ק (ראה פרע"ח שער ראש השנה, פרק א) דליל א' דראש השנה רומז על לאה,

קיימנו ועשינו, וכותב וחותם אותנו לטובה ולברכה, לחיים טובים וארוכים, לשנה טובה ומבורכת ברוחניות ובגשמיות.

ובעת הזאת תהא עיקר בקשותינו על ישועתם של ישראל כי שובה ה' עד מתי והנחם על עבדיך, כי אין אנו יכולים לסבול יותר צרות ופורענויות כפי שעברו עלינו בשנה הזאת, כי כשל כח הסבל ונתמלא כל הבגד קרעי קרעים, בלתי נשאר חלק שלם, כי אין לך

◆ בתפילת מוסף: כי זכר כל המעשים לפניך בא ואתה דורש מעשה כולם, וגם את נח באהבה זכרת, ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים, בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם. על כן זכרונו בא לפניך ה' אלקינו, להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים. יש לבאר מה שאמר 'וגם' את נח, כאילו לרבות בזה. גם מה שאמר 'על כן' זכרונו בא לפניך, דהלשון על כן אינו מבואר על מה סובב ונמשך, ולכאן הוא אך למחסור.

ויש לפרש עפ"י מה שכבר הזכרנו דברי האלשיך הק' עה"פ (דברים י, טו) רק באבותיך חשק ה' לאהבה אותם ויבחר בזרעם אחריהם בכס מכל העמים כיום הזה, והיוצא מדבריו כי כאשר אין האדם זכאי וראוי מצד עצמו, מעריך הקב"ה את האדם לעומת הגוים הרעים, ועי"ז נמשך עליו זכות מצד מדת הרחמים.

וי"ל דהנה בחז"ל (סנהדרין דף ק"ח ע"א) דרשו בפסוק (בראשית ו, ט) איש צדיק תמים היה בדורותיו, לפי דורו היה צדיק ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום, והיינו שאכן ניצל נח כי לפי ערך דורו היה צדיק, ולעומת רשעת הגוים היה זכאי וראוי לגאולה. וגם למ"ד הדורש לשבח י"ל, דאמנם נח עצמו היה ראוי להינצל מצד עצמו וזכויותיו הרבים. אלא דהשי"ת ברוב רחמיו רצה להציל גם את זרעו וביניהם גם את חם, על כן צירף הקב"ה גם זכות זה שהיה צדיק לעומת אנשי דורו, ובכך קבע השי"ת הנהגה זו גם לדורות הבאים כאשר יצטרכו ישראל לזכות, ויושעו גם כאשר לא יהיו ראויים מצד עצמם, מאחר שיתעורר עליהם מדה"ר בדבר ישועה ורחמים בגין היותם טובים וזכאים כלפי ערך הדור והגוים אשר סביבותם, על כן כבר אצל נח צירף זכות זה

וליל ב' רומז על רחל, ורחל מסרה הסימנים ללאה (מגילה דף י"ג ע"ב), ועל כן נוהגין לאכלם רק בליל א'. ויתכן בזה דהנה בהפטורה של יום ב' דר"ה אנו קוראים במה שניחם הקב"ה את רחל ואמר לה (ירמי' לא, טו-טז) 'כה אמר ה' מגעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך נאום ה' וגו', ויש תקוה לאחריה נאום ה' 'ושבו בנים לגבולם', והרהרתי לבאר דעיקר הניחום הוא, יען כי רחל בהאי פחדא הוי יתיבא שמא כשנתנה וגילתה הסימנים ללאה, הביאה דבר מכשול ליעקב אבינו, כי על ידי כן עבר ונשא ב' אחיות. ומשך כל ימי חייה היתה יושבת בצער ובתשובה על כך. עד שאמר לה הקב"ה 'מגעי קולך מבכי וגו' 'ושבו בנים לגבולם', ואדרבה בשכר שגילתה הסימנים ומסרה נפשה למען אחותה, יזכו אף בניה אחריה לחזור מבור גלותם, ונתגלה לה למפרע כי לא היה כאן כלל אפי' ענין של נדנוד חטא. ואפשר לבאר עוד בזה, דהנה בזה"ק (פרשת פנחס, ח"ג דף רל"א ע"ב) מבואר שביום הראשון יש בחי' דינא קשיא וביום השני בחי' דינא רפיא, וזהו מבחינת תיקון לאה ותיקון רחל שיש בתיקון חצות (שער הכוונות, דרושי ראש השנה, דרוש ג), ולכן ביום הראשון כל בקשותינו הם רק על רוחניות, ואולם הרי לצורך עבודת השם בהכרח צריכים גם לברכה גשמית, כדי שנוכל לעובדו בתורה ועבודה וכו', לכך ברמז וסימנא בעלמא מרמזים גם על עניני הגשמיות, והגם כי פחודים מיום הדין ואין רוצים להזכיר עניני גשמיות, מכל מקום אבינו אב הרחמן אוהב עמו ישראל מבין ויודע את הרמז (על דרך הנודע עובדא מבעל הקדושת לוי זי"ע שאמר לו מאן דהו שהאב מבין את רצון בנו גם ברמיזא בעלמא), ואמנם ביום השני דכבר נמתק הדין, ואפשר לבקש בהדיא גם על עניני גשמיות להמשיך שפע פרנסה לבני ישראל, שוב אין צורך בסימנים, והבן.

◆ בפסוק (תהלים פט, טז) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון. יל"פ, דהנה 'תרועה' משמש לב' אנפין, מחד הוא מורה על שמחה, כדכתיב (במדבר י, י) וביום שמחתכם ובמועדיכם והרעותם וגו', ואומר (במדבר י, ז) בהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו, ומתרגמינן תתקעון ולא תיבבון, וכן מצינו (עזרא ג, יג) קול תרועת השמחה (וראה דרשת הרמב"ן לר"ה, עמ' רמא), ומאידך יש בו גם נגינות של פחד ויראה, ואמרו חז"ל (ראש השנה דף ל"ד ע"א)

שברים תרועה גנחו גנח וילילי יליל, ומורה על אימה ופחד, וכמה דאת אמר (עמוס ג, ו) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. והורה בזה המשורר האלוקי ואמר אשרי העם יודעי תרועה היינו שיודעים ומכירים כי כשבא האדם לעסוק בתשובה עליו להשתמש בב' המידות הללו יחדיו, דמחד יהיה לבכו נשבר בקרבו על חטאיו אשר עשה ופגם, אמנם בד בכר יתחזק במדת השמחה לידע כי בוודאי יזכה לתקן כל מעשיו ולהתקרב אל השי"ת כבתחילה, כנודע מספרן של צדיקים שפירשו מאה"כ ועתה אל תעצבו וכו' (ראה דברי יחזקאל וכו"ה בכמה ספה"ק) ועל זה גמר אומר הוי"ה באור פניך יהלכון, דאור משמש נמי בתרי אנפין, דאור נגהי ואור ליליא כנודע (ראה פסחים דף ב' ע"א).

◆ נעים ומירות ישראל, המשורר האלוקי דוד המלך ע"ה אומר במזמוריו (תהלים פא, ד-ו) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו כי חוק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב. ובספה"ק (ראה יוסף תהלות, תהלים שם; זרע קודש לר"ה ד"ה תקעו; ייט"פ אבני זכרון, אות סח) רמזו 'תקעו בחודש שופר' ר"ת שבת.

ועפ"י רמז זה הרהרתי לפרש המשך הפסוק, דהנה מתקנת ריב"ז הוא שיהיו תוקעין בשבת בכל מקום שיש בו בית דין (ר"ה דף כ"ט ע"א), א"כ במקומות שאין בו בית דין יום זה הוא רק 'זכרון תרועה'. וע"ז רמז הכתוב תקעו בחודש שופר ר"ת שבת דהיינו שיתקעו גם בשבת, ואף כי חוק לישראל שאין תוקעין בו בשופר, מכל מקום במקום אשר משפט לאלוקי יעקב רצ"ל במקום שיש שם בית דין יתקעו אפי' כשחל בשבת.

ועוד י"ל, דהנה ענין השופר הוא לעורר זכות ורחמים על בני ישראל בדין. וע"ז מרמז הכתוב ואומר תקעו בחודש שופר ר"ת שבת, שאז דוחין התקיעה ותוקעין רק בב' בחודש, ועל זה תמה הכתוב מדוע כשחל בשבת 'בכסה ליום חגנו' מכסין מצוות שופר מאין תוקע, הרי פיקוח נפש דוחה את השבת. אלא דלא קשיא כלל כי כאשר מקיימים מצוות חז"ל שלא לתקוע בשבת, אנו בטוחים וסמוכים שבוודאי יכתבנו הקב"ה ברחמיו לחיים טובים ולשלום, שוב אין כאן כלל ענין פיקוח נפש, וזה שאמר כיון ד-כי חוק לישראל הוא שלא לתקוע בשבת, בכך אנו בטוחים אשר משפט לאלוקי יעקב, שהשי"ת ידון אותנו להוציא דיננו בחסד

ורחמים לכתבנו לחיים בספר.

ביום השבת. ומתעלה מכסא משפט לישוב על כסא רחמים. וזהו שאמר דמאחר וכי חוק לישראל הוא שלא לדון בשבת, על כן גם משפט לאלוקי יעקב, ואף הוא אינו יושב כסאות למשפט, ואינו בא במשפט עמנו.

יום שלישי פר' נצו"י כ"א אלול

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הרב יוסף שמואל שטמר מראשי ארגון ועד קביעת עתים לתורה פעיה"ק (ב"ר שלום מזכ"ל איגוד חסידי צאנז, וחהג"ר גדליה יעקובוביץ שליט"א מפעיה"ק), ולבן הר"ר ישראל דוד וינגרטן מחיפה (בה"ר חיים מנחם מפעיה"ק, וח"ר יעקב בן ציון שטיינמץ מפעיה"ק).

אחר הברית עברו קבוצת ילדים הדרים ומתחנכים במעון הילדים קרית צאנז, יחד עם המדריכים, לקבל ברכת הקודש לקראת השנה החדשה.

בשעה 4.50 אחר תפילת מנחה יצא מרן שליט"א לעבר עיה"ק ירושלים תובב"א לקבלת קהל אנ"ש לקראת ימי הרחמים והרצון, בבנין מוסדותינו הק', בחוץ המתינו מנהלי מוסדותינו הק' מוה"ר מאיר אשר בורד הי"ו ומוה"ר שמעון גוטמן הי"ו, וכן מנהל רשת הכוללים מבצר התורה מוה"ר אהרן הופמן הי"ו, כשמרן שליט"א התעניין אצלו גם על הנעשה ונשמע ברשת הכוללים ברחבי ארה"ק.

מרן שליט"א נכנס לחדרו שם הציגו מנהלי מוסדה"ק בירושלים מוה"ר מאיר בורד הי"ו מוה"ר שמעון גוטמן הי"ו ואיתם מוה"ר סיני יצחק דויד הי"ו בפני הקודש סיקור נרחב מהתפתחות המוסדות והתחדשות לקראת השנה החדשה, ובמיוחד בפרוייקט הגדול של חידוש בנין מוסדותינו בשנה האחרונה, חידוש כלל קומות כתות הת"ת והוספת אגף חדש של חדרי לימוד, וכן קומת היכל הישיבה שחודשה ברוב פאר והדר.

כן הגישו לפני כ"ק מרן שליט"א את רשימת התורמים במגבית 'ירושלים בבניינה' שנערך לאחרונה בקרב אנ"ש, מרן שליט"א עיין ממושכות ברשימת התורמים והביע קורת רוח המרובה והאציל מברכות קדשו לרוב.

אח"כ נכנסו כמה אלמנות מאנ"ש. כן העניק שם מרן שליט"א תעודות חבר להבה"ח אשר נ"י בן הרה"ח ר' מרדכי סגל מירושלים, ולהבה"ח יקותיאל יהודה נ"י בן הרה"ח ר' משולם שטיינמץ מבארא פארק (ב"ר מענדל מירושלים).

בשעה 7.00 נכנס מרן שליט"א להיכל בית המדרש, החל לקבל את קהל אנ"ש לקראת ימי הרחמים והרצון בהיכל בית מדרשנו, משך קרוב לשמונה שעות עד השעה 2.45.

באמצע קבלת הקהל הפסיק מרן שליט"א והלך

לבית גיסו כ"ק הגה"צ גאב"ד קרית צאנז ירושלים שליט"א, שם נערכה שמחת הווארט לנכדתו הכלה תחי', בת לחתנו הרה"ג רבי יהודה מארים צבי דייטש שליט"א בן הגה"צ רבי מתתיהו שליט"א רב שכונת רמת שלמה בירושלים, עם החתן בנש"ק כמר חיים אליעזר נ"י בן הרה"ג ר' מנחם מענדל מאסקאוויטש שליט"א מצפת (בן כ"ק האדמו"ר משאץ שליט"א, וחתן כ"ק האדמו"ר מזידיטשויב ב"ב שליט"א).

מרן שליט"א ערך שולחן לחיים לרגל השמחה, ושוחח ממושכות עם גיסו שליט"א והסב הגר"מ דייטש שליט"א. בהמשך קם מרן שליט"א לריקוד של שמחה משך זמן. ונפרדו לשלום. וניגש מרן שליט"א לאחל ברכת מזל טוב לאחותו הרבנית תליט"א.

בין הנכנסים היום מלבד רבני ודייני אנ"ש, היו הרבנים הגאונים: רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון; רבי דוד יוסף שליט"א רב שכונת הר נוף וחבר מועצת חכמי התורה, רבי יעקב וייל שליט"א ראש ישיבת שערי תורה, ועוד. וכן אישי הציבור שלוחא דרבנן הרב מאיר פרוש הי"ו, הרב יצחק מאיר ברים סגן ראה"ע ירושלים, ועוד.

כן הגיע הנגיד מוה"ר יצחק רקובסקי הי"ו מראשי 'קרן התורה העולמית' העומדים בראש לסייע להיכלי הכוללים לאור המצב הקשה בארה"ק וגזירות הממונים. בהמשך עברו גם תלמידי ישיבה"ק לצעירים שפע חיים בעיר. כשעברו צוות מכינה לישיבה 'דרכי חיים', מסר להם מרן שליט"א דברי חיזוק למסור לתלמידים לקראת הימים הנוראים, וזהו תוכנם:

כל אחד נוכח לראות במצב השורר כעת בארה"ק כי אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, ואין לנו שיור רק התורה הזאת. ואמרו חז"ל (סנהדרין לו, א) חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, ונודע מאמר רביה"ק מרן הדברי חיים זי"ע שבכל מקום שאמרו חז"ל 'חייב' הכוונה עד כדי מסירות נפש. ועל כן מוטל על כל בחור ובחור להתבונן בדברי חז"ל הללו, ולידע כי הכוונה הוא גם אליו וממילא יש לו אחריות על הכלל כולו, כי בשבילו נברא העולם היינו ארץ ישראל וכלל ישראל אשר הם עמודי העולם ובזכותם העולם קיים. ובזמנים אלו שבני ישראל זקוקים לרחמי שמים מרובים, הרי שכל לימוד והתחזקות בעבודת השי"ת עומד להגן למשמר ולמחסה עבור כל הכלל כולו.

יעזור השי"ת וישלח הצלחה מרובה וסייעתא מן שמיא לכל אחד ואחד בכל העניינים בכלל ובפרט, ובמהרה נזכה לשמוע קול שופר של משיח.

אחר קבלת הקהל התפללו ערבית. לפני העמוד ניגש - הר"ר יצחק ליב בורד הי"ו מירושלים עיה"ק. וחזרו לקרית צאנז והשעה היתה אחר השעה 4.20 לפנו"ב.

יום רביעי פר' נצו"י כ"ב אלול

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה שלמה נ"י בן הר"ר מרדכי רובינשטיין מפעיה"ק (ב"ר אברהם יעקב מפעיה"ק, וח"ר יואל שנק מפעיה"ק).

אחר התפילה נערך שמחת הברית לבן הר"ר ישעי' שר מפעיה"ק (ב"ר פאביל ע"ה, וחתן להבחל"ח הג"ר גדליה יעקובוביץ מפעיה"ק).

לאחמ"כ נכנסו לקודש פנימה הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א יחד עם העסקן הרה"ח ר' אהרן דוד ווינברגר מפעיה"ק מנהל ארגון 'אתך אני'. מרן שליט"א שיגר עמו חלת דבש מבורכת לכל משפחות האלמנים והאלמנות מכלל אנ"ש, בצירוף ברכות הקודש 'שהשי"ת יתן להם ולכל בני משפחתם שנה מתוקה, שנה שמחה ומבורכת בכל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, בגוף ובנפש'.

כן הציג ר' אהרן דוד הי"ו בפני הקודש כ"ק מרן שליט"א, את תלושי הקנייה היחודיים, שיחולק בעז"ה לכל הבנות היתומות תחי' כשי לקראת ירח האיתנים. והרחיב אודות הפעילות הגדולה המתבצעת משך כל השנה ע"י הארגון להנאת ולטובת היתומים והיתומות בחצר קדשנו. והביע מרן שליט"א קורת רוחו המרובה, והאציל מברכות קדשו לרוב הצלחה וסייעתא דשמיא.

בערב המשך מרן שליט"א בקבלת קהל אנשי שלומינו תושבי קרתא קדישא הדין להפקד ולהזכר לקראת ימי הרחמים והרצון. בין הנכנסים היה מוה"ר שמואל בורד הי"ו מנהל כוללי הש"ס, יחד עם הרה"ג רבי אברהם יעקב ברגר שליט"א מפעיה"ק - נכד כ"ק מרן זי"ע, לקבל ברכת הקודש לרגל מינויו לכהן כראש כולל ש"ס פעיה"ק. כן האציל מרן שליט"א מברכות קדשו למנהל כוללי הש"ס מוה"ר שמואל בורד הי"ו, להמשך ההצלחה הברוכה בניהול כוללי הש"ס בכלל, ובקרתא קדישא הדין בפרט מתוך רוב סייעתא דשמיא (לאור הוראת הקודש נטל החודש ר' שמואל על שכמו גם את עול החזקת האברכים מסגרת כוללי הש"ס בקרית צאנז). כן נכנסו תלמידי ישיבה"ק מתיבתא דברי יציב בחיפה עם פתקי דרחמי (שלאור המצב שוהים בימים אלו כאן בקרייתנו הק'). ונמשך קבלת הקהל עד אחר השעה 12.00 בלילה.

יום חמישי פר' נצו"י כ"ג אלול

אחר תפילת ערבית יצא מרן שליט"א לעבר העיר

בני ברק, להשתתף באסיפת חירום וזעקה למען הישיבות והכוללים, ע"י 'קרן עולם התורה בארץ ישראל'. כידוע בחודשים האחרונים ערכו גדולי התורה שליט"א מסעות קודש ברחבי העולם לרתום את כל קהילות ישראל להצלת עולם התורה, כשכעת נערך הדינר הראשון בארה"ק בביתו של הנגיד מוה"ר יששכר קנול הי"ו.

בהגיע מרן שליט"א נכנס לטרקלין הבית שם נכנס לחדר מיוחד יחד עם הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א ראש ישיבת סלבודקא, ונביא כאן מתוכן השיחה:

מרן שליט"א והגרמ"ה הירש שליט"א ר"י סלבודקא פרסו זה בשלומו של זה וכו'.

מרן שליט"א: צריכים להתכונן לימים הקדושים...

הגרמ"ה הירש ר"י סלבודקא: צריכים להכין את הפנימיות... פחד הדין...

מרן שליט"א: ממשפטיך יראתי...

מרן אאדמו"ר זי"ע היה אומר, שכני אשכנז הרי אין אומרים סליחות בכל חודש אלול אלא בני ספרד, כי אצלנו סברו שעיקר ההכנה הוא על ידי לימוד התורה. הוא אמר, וכי יעלה על הדעת שהם אומרים סליחות ואנו ישנים... אנו גם צריכים להשכים, ולעסוק אז בתורה.

ואמר כן על סמך מש"כ הרא"ש (שו"ת הרא"ש, כלל כ, סימן כ; הובא בבית יוסף, יורה דעה, סימן פב) שהתורה ירושה לבני אשכנז, ולכן סברו שע"י תורה אפשר לפעול יותר, ולא רצו להסיח דעת מהתורה, עד ימים ספורים לפני ראש השנה, שאז השכימו לאמירת סליחות.

הגרמ"ה הירש ר"י סלבודקא: הרא"ש כתב זאת לגבי ימי הסליחות?

מרן שליט"א: לא, מרן אאדמו"ר זי"ע הסמיך זאת.

הגרמ"ה הירש ר"י סלבודקא: לספרדים זה יותר החלק של סתרי תורה.

עכשיו הרי הייתי בדרום אמריקא, יש שם הרבה מאד מהספרדים, והם אומרים כבר עכשיו סליחות, ובאים לשם מכל הסוגים והמינים, וגם כאלו שנראים חילונים וכו'.

מרן שליט"א: רואים זאת גם בנתניה, בכל השכונות... יצא לי כמה פעמים לראות אנשים רחוקים, שלא רואים עליהם כלום מבחוץ, והם רצים באישון ליל לסליחות, אנשים נשים וטף, וגם יושבי קרנות ממש, החלשים, באים לסליחות. זהו דבר פלא...

הגרמ"ה הירש ר"י סלבודקא: בדרום אמריקא, יש להם שם מכל טוב הארץ, ועכ"ז הם נמשכים ובאים לומר סליחות...

מרן שליט"א: יש להם אמונה... הרי הם מגיעים רק בגלל שהם מאמינים ביום הדין.

הגרמ"ה הירש ר"י סלבודקא: אצלנו בישיבה מניחים לבני ספרד שרוצים לומר סליחות כמנהגם.

שהיתה התורה ירושה להם מאבותיהם מימות החרבן, וכן קבלת אבותינו רבותינו בצרפת, יותר מקבלת בני הארץ הזאת.

^א ראה שם: ודע כי אני לא הייתי אוכל על פי המסורת שלהם כי אני מחזיק את המסורת שלנו וקבלת אבותינו ז"ל חכמי אשכנז,

מרן שליט"א: יש מעשה מהחתם סופר זי"ע, שהתעסק בערב יום כיפור בשידוך עבור יתומה, באמרו שהתבונן בעצמו וראה שאין לו שום זכות, ולכן עשה זאת... זהו מבהיל על הרעיון.

הגרמ"ה הירש ר"י סלבודקא: זהו 'מוסר מעשה'...

מרן שליט"א: ממש...

הגרמ"ה הירש ר"י סלבודקא: זה מורא'דיגע מעשה... פלאי פלאים... שני הדברים, גם הסיבה שראה שאין לו במה לגשת, וכן מה שעשה בשביל שכן יהיה לו זכות...

מרן שליט"א: כמה שיותר גדולים, יותר פוחדים...

הגרמ"ה הירש ר"י סלבודקא: שמעתי לאחרונה מעשה על הגה"צ רבי אלי' לאפיאן זצ"ל, שששנה אחת לאחר יום כיפור בא לבתו בירושלים ואמר לה שיש לו כאבים חזקים בריאות, והלכו לרופא וראה שיש לו פצע עם מוגלה בריאות רח"ל, ושאלה אותו בתו, איך לא כאב לך לפני זה, וענה, כשיש את הפחד של לפני יום כיפור, וכי אפשר לפחד מדברים אחרים...

מרן שליט"א: והוא לא הרגיש אז את הכאב כלל...

הגרמ"ה הירש ר"י סלבודקא: הפחד של יום הדין דחה את זה...

איתא מהגאון רבי יצחק גלאזר זצ"ל (כוכבי אור, מאמר נח), שאנשים מאמינים ביום הדין, אבל אין להם את הפחד האמיתי מזה, ואפשר להגיע לזה על ידי מוסר ומחשבה. והעצה לזכות בדין הוא הפחד שיש לנו מחמת הדין, הפחד מהדין מביא את הרחמנות שאנו זקוקים לה שה' ירחם עלינו. בחודש אלול אנו צריכים להכין עצמנו שיהיה לנו פחד, וכך נזכה לרחמים. הרי כשיש לאדם משפט אצל בשר ודם, הוא פוחד ורועד, ואילו כאן אנו

מאמינים שיש משפט אבל חסר לנו בפחד... מאידך יש בחורים שכאשר מגיע ראש השנה ויום כיפור הם נכנסים לפאניקה מרוב פחד וחרדה, ואצלם צריכים לעבוד להוריד קצת את הפחד...

מרן שליט"א: איתא בתנא דבי אליהו (רבה, פרק ג)

שאמר דוד המלך עליו השלום, אני יראתי מתוך שמחתי ושמחתי מתוך יראתי וכו'. והיינו שפעמים יש יראה ששמחים עמה, ולפי זה מובן, כי אם זוכים ליראה כבר אפשר לשמוח כי זוכים לרחמים.

הישמח משה זי"ע, שאנו נכדיו, סיפר, כשנכנסתי בצעירותי לבית המדרש בימים הנוראים, וראיתי אנשים אומרים תהלים בבכיות עצומות ועושים תשובה על חטאיהם, חשבתי בלבי, שוטים הללו, קודם הם חוטאים ואחר כך מתחרטים וזוכים, מוטב שלא יחטאו ולא יצטרכו לבכות. ואנשים כדוגמתו ודאי ראויים לשמוח בראש השנה, אבל אנשים פשוטים הרי לב יודע מרת נפשו, אך עכ"ז צריכים להתגבר על הצער הזה ולשמוח בהמלכת הבוכ"ע...

באמצע נכנסו גם כ"ק האדמו"ר מרחמסטריווקא

שליט"א והגאון הגדול רבי יעקב הלל שליט"א ראש ישיבת המקובלים אהבת שלום בירושלים, ואחלו זה לזה בברכת השנים. כן נגשו בהמשך לקבלת שלום הגאונים הגדולים: רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון; רבי שמעון גלאי שליט"א; רבי יוסף חברוני שליט"א מראשי ישיבת חברון.

בחדר גדול סמוך התכנסו נגידים ושועי ארץ אשר

ובאמצע הדרשה אמר לו השמש שהזמן מאוחר וכבר הגיע הזמן לומר כל נדרי, אבל החת"ס המשיך בדרשתו, ואמר להשמש שאין לו למחר "ווילל מען הייבט נישט אן אויבן ווי לאנג אונז הייבן נישט אן דא אונטען", והפליא מהר"ד ואמר: כמה גדולים מעשי הצדיקים, שמצד אחד ידע החת"ס שאין מתחילים למעלה כל זמן שאין הוא מתחיל למטה, ואעפ"כ לא ראה לעצמו שום זכות, וחיפש לשדך יתומה שיהיה לו במה לגשת ליום הדין.

¹ ראה שם בתוך הדברים: והנה אמרו שהקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים. ולכאורה למה מתחילה יושב על כסא דין? אך הענין הוא כמו בנמוסי העולם יש דין ורחמים, דין הוא בחשבון לפי סדר המשפטים או בנ"א זה לזה, הרחמים לפי השכל, רחמי בנ"א אינם בשעור מוגבל, והאדם בעצמו אינו יודע השיעור, כ"א לפי הערך שיתעורר בקרבו הרחמנות אז. לא כן רחמי ה' הוא בשעור מוגבל עד כחוט השערה, ז"ש 'אתה במשפט תעשה צדקה', כי הרחמים הוא ג"כ בדין כמה יהיה הרחמנות ולזה יושב מתחילה על כסא דין. כי הרחמים הוא ג"כ לפי הדין והערך - לפי התעוררות האדם - לפי שברון לבבו, ורק הוא לבדו יודע איך לערוך הרחמים. לעורר רחמים מבעל הרחמים, בודאי מתחילה הוא הרהורי התשובה, כי לפי מדרגת האדם בבחי' הרהורי תשובה לפיהן יהיה ג"כ הרחמים. ואינו דומה מי שאומר זכרנו לחיים וכבר הוסכם בדתו להטיב מעשיו וכי חייו יהי' נח"ר להבורא ית"ש, למי שלא יעלה כלל הרהורי תשובה בלבו.

שנית הוא הפחד והחרדה, כדומה במנהג שבעולם מי שיש לו נער ועשה מעשה שאינו הגון, אם יבוא אביו וימצא כי הנער נתמלא פחד וחרדה מאימת אביו לא יענשו קשה, משא"כ אם יראה כי בנו אין לו שום פחד מאביו יתמלא הוא חימה וכעס ביותר, וכן הדבר, אשר האדם צריך להכניע שכלו לצייר לפניו אימת הדין ולהיות מלא פחד ורעדה ואז ביותר יפיק רצון מבעל הרחמים.

² ראה בספר זכרון למשה (דף יב): סיפר הרב המופלג חרוץ נפלא מו"ה אברהם צבי ווינדער ז"ל שהיה תלמוד מופלג והגיע כבר לפרק נשואין, והנה שמעתי מרבים וכן שלמים שבערב יוה"כ פ' אחר תפלת מנחה היה נורא מאוד מראהו [של החת"ס], וממש אש ליהטה סביביו, ופתאום בא המשמש אצל הנ"ל, ואמר לו שהרבי קוראו, ויחד מי יודע אם לא אחד הלשין עלינו, וברתת זייע הלך ופתח את הדלת, והח"ס הולך בחדר אנה ואנה, והוא הי' מלא פחד, ופתאום ראה אותו החת"ס ואמר לו אתה כאן? "כן" הרב יקרא אותי! ואמר לו אני רוצה שתסכים למה שאני מבקש ממך, אמר אם אפשר וודאי אשמע לדברי רבי ומורי, אמר יש כאן יתומה ואין מי שישתדל עבורה להשיאה, ואני רוצה שתשא אותה, ואם כי נבהל, עם כ"ז אמץ לבבו לומר, רבי מהיכן ירק זה חי? אמר לו החת"ס אני מבטיחך שלא יהיה לך דאגת פרנסה, אמר אני מרוצה, ומיד צהלה ושמחה בפני החת"ס, ואמר בשמחה זכות מצוה זו אני נוטל עמי ליום הדין. ובספר ספרא רבה דישראל (עמ' קיב) מובא מה שסיפר הגה"צ גאב"ד מאטעסדארף זצ"ל: שמעתי מפי דודתינו הצדקת מרת שמחה לעהמאן ז"ל, שטרם כניסת יו"כ פ' קרא הח"ס את שתי בנותיו, היא ואחותה הצדקת המלומדת מרת הינדל, שילכו בשליחות מצוה אל תלמיד אחד יתום ר"ל ואל בית יתומה אחת, ויציעו לפניהם נכבדות בשם מן הקדוש ז"ל, כי רצונו הטהור להביא הדבר לידי גמר מיד אחר יום הקדוש, וכ"ז היתה אחר עבודה תמה הכנה דרבה של מרן ז"ל ליום הקדוש.

וראה בקובץ אוצרות הסופר (קובץ יג, עמ' פט): בעל מקור ברור מסערת וזיניץ זצ"ל סיפר ג"כ את העובדא הזאת [שמרן החתם סופר בעיוהכ"פ השתדל בענין שידוך של יתומה ואמר כדי שיהיה לו עם מה לגשת ליום הדין], בשם חותנו בזיור"ה הגה"ס מהרי"ד מבעלזא, והוסיף מהרי"ד לספר שדרכו של החתם סופר היה לומר דרשה בביהכ"ס לפני כל נדרי והקפיד לסיים הדרשה מבעוד יום כדי לומר כל נדרי מבעוד יום, ובשנה ההיא כיון שהיה טרוד בענין השידוך של היתומה, לכן נתאחרה הדרשה,

בדרך הטבע כאשר אנו מוקפים מיליוני אויבים כמעט ואין קיום לישוב היהודי בארץ, ואך ורק לומדי התורה הם המגינים על היישוב, כי תורתנו הקדושה היא מגנא ומצלא, ולכן חובה כפולה שבעתיים להיות חלק מקרן גדולה זו קרן החזקת התורה המגינה גם על כל כלל ישראל.

בסיום דבריו ניגשו כל המשתתפים ועברו במתינות בזה אחר זה אצל כ"ק מרן שליט"א ושאר גדולי ישראל שליט"א לקבל את ברכות קדשם. כשסיימו הכל לעבור לקבל רימון, ביקש מרן שליט"א מגאון ישראל הגר"ד שליט"א רימון.

אח"כ נפרד מרן שליט"א מגדולי ישראל שליט"א. וניגש העסקן הרפואי הנודע מוה"ר אלימלך פירר הי"ו, ומרן האציל מברכות קדשו להצלחה בכל פעולותיו הרבים אשר עושה תמידין כסדרן. ביציאה מהבית ניגש בעל האכסניה הנגיד מוה"ר יששכר קנול הי"ו ואיחלו מרן שליט"א בברכות טוב. וחזר מרן לביתו.

יום שישי פר' נצו"י כ"ד אלול

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה שמואל צבי נ"י בן הר"ר אליהו דויטש מביתר עילת (בה"ר מרדכי מפעיה"ק).

נתכנסו יחד לקריאת מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א להיחלץ חושים בסכומים הגונים למען 'קרן עולם התורה בארץ ישראל, כשמטרת הכינוס הוא גיוס סך של למעלה מעשר מליון דולר.

לערך השעה 10:45 נכנסו יחדיו גדולי ישראל מרנן ורבנן שליט"א אל אולם הכינוס, כשהמשתתפים פצחו בשירה בקבלת פני הקודש 'ימים על ימי מלך תוסיף'. מרן שליט"א נתן שלום להגאון הגדול רבי דב לנדו שליט"א ראש ישיבת סלבודקא העומד בראש קרן עולם התורה וישב לצידו.

לאחר כניסת גדולי ישראל, נשא דברים המארח הנגיד ר' יששכר קנול הי"ו, שהדגיש את הזכות הגדולה לארח את גדולי ישראל ואת החשיבות של תמיכה בקרן שמסייעים בזה לגדולי ישראל שליט"א הנושאים את עול התורה על כתפיהם.

לאחמ"כ נשא דברים גאון ישראל הגר"ד לנדו שליט"א, שהרחיב על המצב בארה"ק כשהערכאות הכריזו מלחמה כנגד בני התורה עד ששייבות וכוללים הרבה עומדים בפני קריסה חלילה, כשכעת התעוררו בעלי היכולת יראי ה' בארה"ק להטות כתף ולהיות שותפים בקרן ההצלה להחזקת התורה בארץ ישראל, אשר צדקה זו היא מעולה מכל הצדקות.

תוכן השיחה בעת ביקורו של כ"ק מרן שליט"א באכסנייתו של הגאון הגדול רבי דוב לנדו שליט"א ראש ישיבת סלבודקא ששהה למנוחה בקרתא קדישא הדין

ראש ישיבת סלבודקא: שצריך לקיימו בגופו...
מרן שליט"א: ולכאורה צ"ב למה נשתנה מצוה זו מכל המצוות שמצינו בהם ענין שלוחו של אדם כמותו שזה כל בכל התורה.

וחשבתי דהנה בכלי חמדה (פרשת לך, אות ד) הביא מש"כ האחרונים (ראה שו"ת אבני נזר, יורה דעה, סימן שלט, אות ט; חמדת ישראל, קונטרס נר מצוה, אות מה, מצוה רטו; מלא הרועים, ערך סומא, אות י) דעיקר מצות מילה שנימול התינוק בן שמונת ימים, מתייחסת אל הרך הנימול עצמו, אלא שהתורה הטילה את מעשה המצוה על האב שהרי הקטן בן שמונת ימים ואי אפשר לו לעשות בעצמו, ואע"ג דהקטן אין לו דעת כלל, מ"מ המצוה שייך להקטן שהרי במציאות הרגיש ונצטער במצוה זו, ולכן היא מתייחסת אליו (וראה שו"ת ארץ צבי ח"א, סימן נו, ד"ה ובמק"א).

וידוע מהרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע, דאף שהתינוק מקיים המצוה בעת המילה, אבל המצוה עדיין חסרה כי היא בלי כוונה, כי הלא התינוק אינו בר דעת, והשלימות של המצוה נעשית כעבור שנים, כאשר התינוק נתגדל ומוליד בן והוא מכניסו בברית מתוך

ראש ישיבת סלבודקא קם ממקומו וניגש למרן שליט"א לברכת שלום.

מרן שליט"א הציג את בנו ראש הישיבות הגרימ"ד שליט"א ואת בנו הגרמ"מ שליט"א, ואמר שנוולד לו היום בן זכר.

ראש ישיבת סלבודקא: מזל טוב מזל טוב, שתזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים.

מרן שליט"א: חז"ל אמרו (שבת קלז, א) 'קטן נימול לשמונה', ולא אמרו 'ביום השמיני', ויש שכתבו בזה שהאב צריך להיות עסוק כל השמונה ימים בענין מילה, כידוע מש"כ בתוספות רי"ד (קידושין כט, א ד"ה איה) דאף על גב דמילת הבן יש לו זמן, מכל מקום האב שצוהו הבורא להתעסק במילת בנו, העסק ההוא אין לו זמן, שבין ביום ובין בלילה, כל שמונת ימים יטרח ויכין צרכי מילת בנו.

וחשבתי היום, ואולי יסכים ראש הישיבה עמי, דידוע מהש"ך (חושן משפט שפב, ס"ק ד) דמי שיכול למול בעצמו את בנו, אסור לו לעשות שליח, ושיש לבטל ענין זה (ועי' אור זרוע, הלכות מילה קז, ה; דרכי משה, יורה דעה, סימן רסד, ריקאנטי, סימן תקצב).

מרן שליט"א: מצינו בגמרא (קידושין עב, ב) עתידין ממזרים להיטהר...

ראש ישיבת סלבודקא: הפסולים האחרים, מצוי אצל בעלי תשובה, כמו פסול חלל, כהן שהתחתן עם גרושה. ודאי חלל, ספק חלל...

מרן שליט"א: הרבה שאלות מתעוררים בנוגע לבעלי תשובה וכהונה...

ראש ישיבת סלבודקא: ממזר, חללים...

מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע סיפר פעם, שבאחד השנים הראשונות כששהה בארה"ב לאחר המלחמה, אירע שנצרכו לחפש עבורו עשירי למנין כיון שהתפלל בשעה מאוחרת, ואחד יצא החוצה לחפש איזה יהודי, ולאחר מספר דקות הכניס מישהו שיצרף למנין. היה זה ביום שישי בתפילת שחרית. ובליל שבת בעת תפילת מנחה עלה במחשבתו מי הוא אותו אדם שצירפו למנין, ולאחר התפילה שלח לקרוא לאדם שמצאהו, ושאלו על אותו עשירי, והשיב שהוא גר צדק המתגורר כאן באיזור ולומד בישיבת תורה ודעת. שלח אאדמו"ר זי"ע לקרוא לאותו גר, ושאלו מי גייר אותו והיכן גיירוהו, וענה שרב אחד בטורונטו גייר אותו, והרופא בבית החולים היה המוהל, והרב נתן לו את המפתחות שילך לטבול לבדו בבריכת שחייה... כך שהתברר שהינו גוי גמור כי לא השגיחו על טבילתו ולא היה קבלת עול מצוות.

ראש ישיבת סלבודקא: ממש כשר לשבת גוי... אגוי גמור. **מרן שליט"א:** מיד לאחר השבת טיילפן אאדמו"ר זי"ע לאותו רב ושאלו לפשר הדבר, אבל הלה התחמק ממתן תשובה. בהזדמנות אחרת שלח אאדמו"ר זי"ע לקרוא לו שיבוא אליו, והוא אכן הגיע, לשאלתו שוב של אאדמו"ר זי"ע ענה אותו רב שבעניני הגיור מתעסקת רק הרבנית שלו, והוא אינו מתערב כלל... אח"כ טיפל בו אאדמו"ר זי"ע וגייר אותו כדת וכהלכה... הגר הלזה היה נראה כירא ושלם, וכלל לא נודע שהוא גוי גמור, והוא כבר למד בישיבה.

הרבה סיפורים כגון אלו היו בשנות הגלות, ואותו הצילו מן השמים...

ראש ישיבת סלבודקא: פעם פגשתי אדם אחד שהיה נראה אשכנזי מאונגריין, והיה שם אז איזה ילד עם פאות, ואמר לי שהוא בילדותו לא היה נראה ככה... וסיפר לי שהוא היה גוי, אבל אהב את היהודים שם בכפר שהתגורר שם, וגם היה הולך להתפלל עמהם. ושם לא היה לא רב ולא שוחט, ופעם כשהגיע לשם שוחט, ביקש ממנו שיגיירו, והלה לקח אותו אל המנחת אלעזר ממונקאטש זצ"ל, והוא הסכים לגיירו. ובין המילה לטבילה, היה יום טוב, והמנחת אלעזר קרא לו ביום טוב והכניסו לחדרו והכריח אותו לקחת עפרון ולכתוב, כי עדיין אסור לו לשמור יום טוב... והלה ממש בכה, כי כבר שמר הרבה שבתות, אבל עם המנחת אלעזר היה קשה להתווכח... הוא בכה כשהוא סיפר לי את הדבר, וביררתי על כך אח"כ, שזה מעשה אמת. יש וויכוח גדול אם מותר לשמור שבת ויו"ט בין מילה

כוונה ודעה ברורה, שאז נשלם גם מצות המילה של האב, והוא מבאר בזה כמה פסוקים.

ועכ"פ יש לומר שמטעם זה אין לאב לעשות מילת בנו על ידי שליח, כי הלא כאשר הוא מל את בנו הריהו משלים בזה את המילה של עצמו, ונמצא שזה מצוה שבגופו ולכן אינו יכול למנות שליח.

ראש ישיבת סלבודקא: זייער גוט...

אבל במילת עבדים א"א לומר כך... גם לא בעבד קטן. ראיתי בספר הלכות גדולות (סוף הל' מילה) לגבי מילת עבדים מעשה שסיפרו, איני זוכר את שמו, מרבנן סבוראי או מהגאונים הראשונים, שהיה ממזר שבא אליהם ואמר מה יעשה, אמרו לו שיקח שפחה כמו שכתוב בגמרא (יבמות צט, א), וכשיהיו לו בנים קודם ימול ואח"כ ישחררם, כדי לקיים מצות מילת עבדים. וחשבתי הרי לומדים גט שחרור גז"ש לה לה מאשה (קידושין כג, א), השאלה היא אם דין 'משלחה ואינה חוזרת' שייך בעבדים. בקטנה. אף שהמשנה (כתובות יא, א) אומרת שיש שפחה שנשתחררה פחות מג' שנים, לא כתוב שם שהשתחררה בשטר שחרור. אולי השתחררה בכסף שלא לומדים מגט. אבל בבה"ג כתב שישחרר אותם בשטר שחרור. הרי שבעבדים אין את הדין של משלחה ואינה חוזרת.

ש"י רש"י (גיטין סד, ב), שבקטנה גם אב אינו יכול לקבל עבורה את הגט.

א אינטרעסאנטע בה"ג...

מרן שליט"א: לומדים זאת מושלחה מביתו (עי' תוס' שם).

מרן שליט"א: כיום בזמננו כמעט אין שייך דיני העבדים, כי המציאות היא שאין עבדים בזמננו. אמנם בזמן רבנן סבוראי עוד היו עבדים עם כל הדינים שלהם.

ראש ישיבת סלבודקא: בוודאי.

וגם לאחר מכן. בכנסת הגדולה, ובעוד ספר, יש תשובות לענין עבדים, אז היה בטורקיה עבדים. בזמן הבית יוסף וגם אחר כך אצל הספרדים היו עבדים, יש בספריהם נוסחאות של שטר שחרור לעבדים (עי' קונטרס לגיטין שבסו"ס הלכות קטנות).

מרן שליט"א: מדין תורה הרי לא בטלו דין עבדים, רק המציאות נהיה כך.

אם אחד קונה היום עבד או לוקח שבוי, יהיו לו כל דיני עבד?

ראש ישיבת סלבודקא: אה"נ אפשר שכן הוא, ואם ימצא שפחה והממזר ירצה להתחתן עמה, יוכלו להתיר זרעו בקהל. ואמנם כמובן באופן שהמסחר בעבדים וכו' הוא מותר עפ"י חוק המלכות, דאם א"א למכור עפ"י דינא דמלכותא הרי שאין זה תופס דהוי כנגד דינא דמלכותא דינא (ראה שו"ת מהר"י בן לב ח"א, כלל ב' סי' יג; כנסת הגדולה, אהע"ז סי' ד, אות לד בשם המהרשד"ם).

בנו הגר"י: מספרים שבלונדון היה לפני כמה שנים ממזר, ונסע למדינת סעודיה וקנה שם שפחה, ששם יש עדיין מושג כזה של עבדים ושפחות.

לטבילה (ראה בנין ציון צ"א אבני נזר יו"ד סי' שנ"א).

המנחת אלעזר גייר אותו. ישנם גרי אמת...
מרן שליט"א: כמו שיש הרבה בעלי תשובה שהם כמו גרים, שלא ידעו כלום מיהדות עד כה...

הרמב"ם בהלכות ממרים (ג, ב-ג) אומר שבני התועים הרי הם כתינוקות שנשבו [וז"ל: האפיקורוסין וכו' כל אלו אינם בכלל ישראל ואין צריך לא לעדים ולא התראה ולא דיינים אלא כל ההורג אחד מהן עשה מצוה גדולה והסיר המכשול. במה דברים אמורים, באיש שכפר בתורה שבעל פה במחשבתו ובדברים שנראו לו והלך אחר דעתו הקלה ואחר שרירות לבו וכופר בתורה שבעל פה תחילה כצדוק ובייתוס, וכן כל התועים אחריו אבל בני התועים האלה, ובני בניהם, שהדיחו אותם אבותם ונולדו בין הקראים וגדלו אותם על דעתם, הרי הוא כתינוק שנשבה ביניהם וגדלוהו ואינו זריז לאחוז בדרכי המצות שהרי הוא כאנוס, ואע"פ ששמע אח"כ שהוא יהודי וראה היהודים ודתם הרי הוא כאנוס שהרי גדלוהו על טעותם, כך אלו שאמרנו האוחזים בדרכי אבותם הקראים שטעו. לפיכך ראוי להחזירן בתשובה ולמשכם בדברי שלום עד שיחזרו לאיתן התורה].

ראש ישיבת סלבודקא: התועים בדרך כלל הכונה לקראים וכדומה.

היום הם לא יודעים כלום. אבל ביניהם יש שנעשים בעלי תשובה...

מרן שליט"א: הרבה מאד.

ראש ישיבת סלבודקא: ויש בהם חשובים מאד, תלמידי חכמים ויראי שמים. גם אצלכם יש מאלו?

מרן שליט"א: בכל המקומות... אין לזה הסבר טבעי. מרן אאדמו"ר זי"ע היה אומר על אלו שנעשים בעלי תשובה, שבוודאי יש להם 'זיידעס און באבעס' שנהרגו במלחמה ובוכים לפני כסא הכבוד שיחזרו לשורשם. הרבה פעמים רואים למעלה מדרך הטבע, שממש סוחבים אותם...

ראש ישיבת סלבודקא: שמעתי 'אינטרעסאנטע מעשה'... יש בעל תשובה שהשם משפחה שלו הוא 'דפני', ובמקור שם המשפחה זה באידיש 'לורברבוים' - שם משפחתו של בעל הנתביבות זצ"ל, והוא בן אחר בן של הנתביבות, ופעם שאל אותי שאלה, שאלה שמתאימה לזקנו... שהוא עובד במחשבים, ובאמצע העבודה נפל לו המצאה חדשה, האם זה שייך לו או למעבידיו, דין פועל, על פעולת המח... זה מתאים לזקנו...

מרן שליט"א: השאלה מראה על 'ערליכקייט'...

ראש ישיבת סלבודקא: זה שאלה של בעל תשובה, וזה בן אחר בן של הנתביבות, החוות דעת, הרב מליסא... והוא היה כגוי גמור.

בנו הגר"י: בישיבה בסלבודקא למד בעל תשובה, שהתייחס אל הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע מצד אמו.
ראש ישיבת סלבודקא: והיתה לו שאלה נוראה, הוא היה כהן, ושאל אותי אם מותר לו להיטמאות לאביו או לא, כי אביו היה תינוק שנשבה, והסב היה ידוע

ששנה ופירש.

מרן שליט"א: לפני מספר שנים נכנס אלי יהודי מבוגר, עורך דין מתל אביב, וסיפר לי באריכות את קורות משפחתו, והייתי נבהל ונשתומם, ותוכן הדברים הוא שאביו נמלט בבחרותו מגאליציא בתקופת המלחמה ועלה לארץ ישראל עם ה'חלוצים' של הימים ההם, וכאן פרק לגמרי עול מלכות שמים מעליו, עד כדי כך שבכל יום כיפור היה עורך בביתו משתה הוללות לכל חבריו וידידיו רח"ל. וסיפר לי הבן הנ"ל על עצמו, שבכל ימי חייו היה פעם אחת בלבד בבית כנסת, כאשר היה איזה מסיבת בר מצוה מרכזית של בניו של החללים מהצבא שעשו זאת בבית מדרש של חב"ד, ואז היה פעם יחידי שהיה בבית מדרש. והראה לי הבן תמונות מזקניו מלפני המלחמה, ורואים עליהם שהיו חסידישע יידן כמו בדורות הקודמים, עד שכמעט לא היה מתקבל על הלב שכל כך נתרחק הבן מדרכי אבותיו.

וסיפר לי הבן, שלקראת יום ההולדת התשעים של אמו, החליט לחקור אחר שרשיו, והראה לי את כתב היחוס שערך אחרי מחקר, ונשתוממתי לראות שהם מהמיוחסים הגדולים שבדור וחוטרים מגזע גדולי הצדיקים תלמידי הבעש"ט, ובכללם הם גם צאנזער אייניקלעך. ואמר לי שכאשר נודע לו שהוא נכד הרב מצאנז, החליט לבוא לצאנז, וכך הגיע לכאן, ואמר לי שלבניו יש כבר יותר משיכה לדת, אבל הוא בעצמו לא נמשך כ"כ כי מעולם לא ראה ולא קיבל מאומה מיהדות, ועכ"ז הוא אומר שבלי התורה אין מה לחפש כאן...

שלחתי אותו לאחד מעסקני הקירוב שיקרבו אותו. התנועה של החזרה בתשובה הוא מוראדיג...
ראש ישיבת סלבודקא: מתעורר אצלם השורש. נשאר משהו מהתכונות.

מרן שליט"א: אני אומר תמיד, שהחלק של 'ואלילים כרות יכרתון' כבר נתקיים, כל התנועות כמו הקומינסטים והציונות וכו', הכל כבר חרוב ונחרב, אבל בכדי לתקן עולם צריכים את אליהו הנביא. החלק לשבר את הקליפות רואים תמיד יותר ויותר, וכן אלו שנלחמים היום הם מהערב רב, כך היה אומר תמיד מרן אאדמו"ר זי"ע, שרוב החילונים הם תינוקות שנשבו, אבל אלו שלוחמים ושונאים את התורה אלו הם מהערב רב ולא מזרע ישראל, ואמר בשם זקנו הבני יששכר (עי' דרך פיקודיך, מצות עשה ב, אות יט; ועוד) שאנו לא ערבים להם.

אבל זה לא עוזר להם מאומה, התורה גדלה ומתרחבת...
מרן שליט"א: ה' יתן כוח לראש ישיבה, שיוכל להרביץ תורה רבות בשנים, כלל ישראל צריכים לכך...

ראש ישיבת סלבודקא: ייש"כ על הברכה.

שהרבי יוכל להמשיך בהנהגה ובכל הדברים...

מרן שליט"א: שהשי"ת יתן לנו את הדרך הטובה עם סייעתא דשמיא, זה לא קל.

ראש ישיבת סלבודקא: עם מקוואות...

מרן שליט"א: כמו באלעד...

התורה, שיוכל לעמוד על המשמר לכלל ישראל ולהרביץ תורה ויוכל לקבל את פני משיח
ראש ישיבת סלבודקא: אמון, ייש"כ על הברכה... אני אומר וכן למר, שהרבי יוכל להמשיך בניקל את ההנהגה...
מרן שליט"א: אני מבקש תמיד מהשי"ת, אני רק שליח מקמאי...

מצינו בתוס' (גיטין פח, ב ד"ה במילתא דשכיחא) במה שדנים דיני קנסות בבבל, משום דשליחותייהו דארץ ישראל קעבדינן, ואף שבבל עצמה אין בי"ד סמוכין, והקשו התוס' והרי האידנא ליכא סמוכין בא"י ומשני דשליחותיהו דקמאי עבדינן, ואמרת בזה דאם עונש וקנס אפשר ליתן מכוח שליחותייהו דקמאי הרי שמרובה מידה טובה ממידת פורענות וכ"ש לצד הטוב, ואף אם האדם כשלעצמו אינו אוחד בזה ואין ביכולתו להשפיע, אך מכח שליחותייהו דקמאי יכולים להמשיך ולפעול אצל בני ישראל.

ראש ישיבת סלבודקא: ה' יעזור בבריאות ונחת, שתוכלו להמשיך בניקל עד ובא לציון גואל.
מרן שליט"א: איני רוצה לעכב ואני מבקש באמת שלא ילווה... שלא יענישו אותי...

ולויה ראש הישיבה את מרן שליט"א עד לפתח הבית.

ראש ישיבת סלבודקא: הרי עשו שם כמו שבקשו...
מרן שליט"א: ב"ה ב"ה... צריכים שזה יעמוד הלאה ושיהיה טוב... שיוכלו הלאה לעמוד על המשמר.

ראש ישיבת סלבודקא: שיצליחו השליחים...
בנו הגר"י: אבא שליט"א כשנסע לארה"ב רצה שמרן שליט"א יצטרף אליו, אך לא יצא לפועל...

ראש ישיבת סלבודקא: כן היה תוכנית...
מרן שליט"א: רציתי מאד להימנות בדבר מצוה, אך לא אסתייע מילתא...

בנו הגר"י: אם מרן שליט"א היה מגיע זה היה מוסיף עוד להצלחה...

מרן שליט"א: רציתי להצטרף כיהודה ועוד לקרא...
בנו הרב יא"י: הראה על רה"י הגרימ"ד שליט"א: בנו של הרבי, הראש ישיבה, היה באסיפה עם אבא שליט"א לפני הנסיעה...

מרן שליט"א: ה' יעזור שיוכלו לפעול יותר ויותר... זה ברור שהתורה לא תפשוט רגל...

ראש ישיבת סלבודקא: יש הרבה יהודים טובים בארה"ב, לב גדול ויד רחבה...

מרן שליט"א: אכן.

מרן שליט"א: למען יאריך ימים על ממלכתו, ממלכת

בחצרות קדשינו

מחזיקי המפעל הקדוש, שהוא בבת עיניו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, מאז נוסד "משתמרת". בשנים האחרונות התחולל מהפך של תורה בצאנז כאשר המוני בעלי בתים החלו להיבחן על תלמודם בדף היומי במסגרת מפעל "משתמרת", מה שגורם לנחת רוח עצומה לכ"ק מרן שליט"א כפי שהוא נוהג להתבטא בעת

מפעל התורה של צאנז "משתמרת" מתרחב, ושלושים ושישה יחידי סגולה מנכבדי אנשי שלומנו יזכו להוקרה נדירה ביותר חסרת תקדים
מפעל התורה של צאנז "משתמרת" עומד לפני התרחבות ושגשוג כפי שיפורסם בקרוב בעז"ה, ובשל כך הוכרז על תכנית ייחודית של פרנסים שיזכו להיות

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

ברכת מזלא טבא

שלוחה בזה, קדם האי גברא רבא, מרביץ תורה והוראה, מורה ודאין, לן בעומקה של הלכה, תל תלפיות, ה"ה

הגאון רבי **שמואל ייגר** שליט"א

דומו"צ לדיני ממונות בקרייתינו הק' ראש כולל חו"מ במרכז התורה ומרבני 'קרן הצלה' לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת אירוסי הבן החתן המצויין המו"מ בתו"ש מורנו בן ציון נ"י עב"ג הכלה תחי'

בת הרה"ג ר' משה נתן נטע דופלט שליט"א מירושלים

והברכה אחת היא לסבים הדגולים

אביו הרה"ג ר' יצחק אייזיק ייגר שליט"א - פעיה"ק

וחותנו הגאון רבי **משה דויטש** שליט"א - רב מרכז העיר נתניה

ברכותינו שגורות בזה מקרב הלב, כי יזכו לראות דורות ישרים ומבורכים,

מתוך נחת שפע והרחבת הדעת, מתוך סיד"ש ושובע שמחות עד ביאת יונן בב"א

בס"ד

יום נבית ה'

פרנס יום בכולי הש"ס
שותפות קודש במאות תלמידי חכמים מופלגים ברחבי ארה"ק

כ"ז אלול

שותף בלימוד בבית ה'
לעילוי נשמת אב"ד ליט, מחשובי בוגרי כוללי הש"ס
הנה"צ ר' **יצחק איזיק** בהנה"צ רבי אהרן **יזעור** ז"ל
נלביע כ"ז אלול תשע"ח
הנצח ע"י המשפחה הנכבדה ש"י
בהערכה רבה לעמלי התורה בכוללי הש"ס

כ"ח אלול

שותף בלימוד בבית ה'
לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת **פערל** ב"ר אברהם **דויטש** ע"ה
נלביע כ"ח אלול תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה

כ"ח אלול

שותף בלימוד בבית ה'
לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **צבי אלימלך יחיאל מיכל** ב"ר **אליהו** ז"ל
נלביע כ"ח אלול
נדב בחוקרה רבה לעמלי התורה בכוללי הש"ס ע"י המשפחה ש"י

כ"ט אלול

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר' **יחזקאל ליפשיץ** הי"ד - ויליאמסבורג
לעילוי נשמת אביו
הרה"ח ר' **יעקב יצחק** בהרה"ח ר' חיים **ליפשיץ** ז"ל
נלביע כ"ט אלול תשע"ח

א' תשרי

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר' **משה נחמן הלר** הי"ד - בני ברק
לעילוי נשמת אמו החשובה
מרת **הינדא** ב"ר **יהודה** ע"ה
נלביע יום א' דראש השנה תשע"ט

ללימוד ישיבת כל הש"ס ודעת
לימודי שול"ק כ"ק חינוך אימ"ה מוסדות ז"ל
בשיתוף עם כ"ק תורה אית"ה שיעורי א"

לתרומות והנצחות: הר"ר שמואל בורד - 054-8441601

כינוסים ועריכת השולחנות הטהורים. מרן שליט"א שח אודות מפעל זה ברגש רב ומעיד על בתים שהשתנו בזכות עול התורה שגרם לרבים לפשוט צורה וללבוש צורה, וכל הבית הפך ליורה רותחת של אהבת תורה ויראת שמים.

במסגרת מפעלות "משתמרת", אורגנו מבצעים רבים שכמה מהם נמשכים עד היום כגון חלוקת גמרות 'מתיבתא' בחינם, אולם בתקופה הקרובה מתוכננים בעז"ה צעדים נוספים לעידוד הלומדים ולהוספת מגוון של מסלולי לימוד וכדו'.

בברכת הקודש, הוחלט על ל"ו יחידי סגולה מנכבדי אנ"ש, היושבים ראשונה במלכות בית צאנו, שיזכו להיות הפרנסים של המפעל שקרוב כל כך ללבו הטהור של מרן שליט"א. הם יזכו בזכיה מיוחדת ונדירה שמעולם לא הייתה: שמותיהם יהיו חקוקים על 'לוח הקדשים', אשר יעמוד לעיני קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בכל תפילה ותפילה בבית התפילה במעון הקודש.

מי ראה כזאת? מי שמע כאלה? שלושים וששה יחידי-יחידיים, יזכו להיות מבני 'חבורתא דמלכא', החקוקים על לוח לבו הטהור, בכל יום ויום, בבית גזניו, בבית המדרש אשר במעון קדשו. שלושים וששה אלו, יהיו הפרנסים של מפעל הקודש "משתמרת" הממלא את לבו הטהור של מרן שליט"א בעונג רוחני רב ובנחת רוח של קדושה.

בימים אלו, פונים ראשי "משתמרת" אל יחידי סגולה אלו, שיזכו להוקרה עצומה מאת הקודש.

וכתבנו בספר החיים!

נותני "דמי המעמדות" יוזכרו בקו"פ ביום י"ג מידות
לקראת ימי הרחמים והרצון הימים הנוראים הבעל"ט, וכפי שהונהג בשנים האחרונות, נמסר מטעם ראשי גבאי המעמדות כי בעז"ה יגישו לפני כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א 'כוללות קוויטל' של שמות נותני שקלי הקודש, המעבירים דמי המעמדות מדי חודש בחודשו בקביעות, והם יזכו להיזכר בזכרון קדוש בערב של היום הקדוש יום הכיפורים הבעל"ט, אחר אמירת תשליך ע"י כ"ק מרן שליט"א, ובו יזכרו בפקודת ישועה ורחמים להכתב ולהחתם בספרן של צדיקים.

כזכור, לפני שנים ספורות התבשרו קהל אנ"ש כי ניתנת הזכות והאפשרות לכל אחד ואחד מנותני המעמדות לצרף את בקשתו האישית להזכירם בקביעות בקודש פנימה. החפצים להצטרף לנותני המעמדות בכרטיס אשראי או בהו"ק, על מנת להקל על עבודת הגבאים, יכולים לקבל טפסים אלו מידי הגבאים בכל אתר ואתר.

להצטרפות לנותני המעמדות, להזכרות בקו"פ ולבירורים, ניתן לפנות אל גבאי המעמדות די בכל אתר

בצילא דמהימנותא

איך אל אה! א געשרי

העצרת השנתית צדקה חסד ורחמים

שבמרכז: שיחת ההתעוררות מפי
הגאון הצדיק רבי
אלימלך בידרמן
שליט"א

תתקיים בע"ה
ביום ראשון, מוצאי צום גדליה
בשעה 21:00
בהיכל הישיבה לצעירים, בקריית צאנז

דבר 'אחים לשמחה'
מפי הגה"צ אב"ד קהילתנו בארה"ב
ודאש הישיבה שליט"א
העומד בדאשות ארגון 'אחים לשמחה'

זריזין מקדימין
המקדימין לבוא
עד השעה 9:20
ייכנסו להגדלה על
ארחנו מיוחד ביוזם

ואתר. ההרשמה לספר המעמדות הוא עד ליום א' ד' תשרי הבעל"ט בשעות הערב. זריזין מקדימין!

ניצני המהפכה של מעצמת הצדקה והחסד דחסידי צאנז "עזר לקהל" בארה"ק: א גוט יום טוב צאנז משפחות! מגבית ירח האיתנים יצא לדרך

צאנזע חסידים מאחלים א גוט יום טוב, לא בדיבורים אלא במעשים – זהו המוטו שמלווה את המגבית הגדולה של "עזר לקהל" שמקיפה את קהילות אנ"ש בהתלהבות אש קודש עם ההכרזה על תחילת המגבית. "כשאתה מאחל לידיך 'א גוט יו"ט', תוודא שאכן כך הוא. שיש לו גוט יום-טוב!" אומרים במרכז הצדקה והחסד דחסידי צאנז בארה"ק "עזר לקהל". המילים "גוט יום טוב" מתנגנות באוזנינו שוב ושוב, כמו מנגינה חוזרת, בכל חג ומועד. אבל לפעמים, הן הופכות לנטל כבד על הלב. מה עומד מאחוריהן? האם הן רק הד לשפע ולשמחה שאנחנו ב"ה זכינו להם, או שמא הן מסתירות מציאות כואבת עבור כאלה שאין להם?

השנה, קוראים בעזר לקהל אל הציבור, בואו ניתן לאיחול "גוט יום טוב" משמעות אמיתית. בואו נזכור שישנם מתוך אחינו ובשרנו שזקוקים לנו. שזקוקים לתשומת הלב והנדיבות שלנו יותר מכל דבר אחר. השנה נפתח את ליבנו, ונדאג שגם הם יחוו את השמחה והשפע של החג כדבעי. הפעם מבטיחים גם להם מועדים לשמחה, והופכים את האיחול הסתמי לברכה אמיתית, שמביאה איתה אור ושמחה ו'א גוט יום טוב' לכל משפחות צאנז.

שנה של מהפכה

בשיחה עם הנהלת "עזר לקהל" עולה כי מגבית "א גוט יום טוב" הוא סנונית ראשונה לקראת מהפכה דרמטית וחזון שאפתני במפעלות עזר לקהל. במסגרת מהפכה זו, יהפוך ארגון "עזר לקהל" לזרוע החסד הגדול של חצר הקודש צאנז.

לקראת המהפכה המדוברת, ולקראת תחילת מגבית ירח האיתנים, שורטט החזון שאפתני של בניית זרוע החסד הגדולה של אנשי שלומנו. חזון שמכונה 'שנה של מהפכה', ויעניק לכל קהל אנשי שלומנו בעז"ה רשת ביטחון חברתית וכלכלית איתנה, וכתובת מרכזית שתספק מענה לכל צורך ולכל מצוקה. החזון שעתיד לצאת לדרך כבר בחודשים הקרובים, כוללת הקמה של מספר אגפים שיטפלו בכל היבט של רווחת המשפחה, החל ממיצוי זכויות ועד לשיקום משפחות, מוקדי ייעוץ שונים בתחומים של תעסוקה, כלכלה וחינוך, תמיכות בימי שמחה ובתקופות אחרות. כבר בימים אלו, הגבאים ושלוחי הקהל בכל קהילות צאנז מתגייסים למשימה, ומכינים את הקרקע

ראוי ונכון
לכל אחד

ואחד להצטרף למסגרת 'משתמרת', ובכך ירוויח תועלת גדולה למען יזכור ולא ישכח את הדפים אשר לומד... עד שגם בעלי-בתים הטרודים על המחיה ועל הכלכלה יהיו תלמידי-חכמים שהתורה מונחת בחיקם ולא תמוש מפיהם ומלבבם"

בהכרזת הקודש על הקמת
'משתמרת', בתוך דברות הקודש
בשוה"ט ה'עפיל טיש', תשפ"ב

למהפכה החברתית שתשנה את פניה של חצר קדשנו. "אנחנו מאמינים שבעזרת השם, התוכנית הזו תביא ברכה גדולה לכלל הציבור", אומרים ב'עזר לקהל'.

כינוס גבאי עזר לקהל

לקראת התחלת התכנית, וערב פתיחת המגבית של ירח האיתנים, נועדו בקרית צאנו נתניה, כל גבאי עזר לקהל מכל רחבי ארצנו הקדושה לאסיפה רבתית, הישיבה המעמיקה נמשכה למעלה משש שעות ועסקה בהתפתחות של "עזר לקהל", ולאחר מכן נידונה המגבית הגדולה של עזר לקהל.

בהוראת רבני הקופה הרבנים הגאונים שליט"א, הגדילו הגבאים את יעדי החלוקה הגדולה שנערכת לרגל חגי תשרי הבעל"ט, וזאת לאור עליית המחירים והיוקר המאמיר בכל תחומי החיים, ובפרט בתקופת החגים בהם ההוצאות מרובות וקצרה ידם של משפחות רבות מלהשיג את הוצאות החגים.

דמעותיהם של אותן משפחות השרויות במצוקה נוראה, עומדות לנגד עיני הגבאים שעמלים ללא לאות למען הצלחת המגבית המיוחדת.

מתנת קודש מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

גבאי הקופה מציינים את התבטאותו המיוחדת של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, בעת אשר קבלו את ברכת הקודש להצלחת המגבית ואת הברכה המיוחדת לתורמים הנכבדים.

מרן שליט"א אשר מלווה את הפעילות השוטפת של "עזר לקהל" ובפרט בעת פעילות החגים, שמע מהגבאים על דרכי הפעילות כדי להשיג את הסכום האגדי – 1,100,000 ₪ הדרוש לחלוקה המיוחדת, לאחר מכן, האציל מרן שליט"א מברכות קדשו לתורמים הנכבדים אשר מקבלים את צנצנת חלת הדבש המבורכת, שיזכו לשנה טובה ומתוקה ולסייעתא דשמיא בכל אשר יפנו.

בעזר לקהל פונים נרגשות לקהל אנ"ש בבקשה שלא לפחות מ-250 ₪ למען אחינו ובשרנו, כדי שיהיה להם באמת א גוט יום טוב.

תוספת מיוחדת מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א: בתרומת 420 ש"ח ומעלה זוכים התורמים הנכבדים לקבל את הצנצנת המיוחדת ובה חלת הדבש המבורכת מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א כמו בשנים האחרונות, והשנה נוסף דרגה גבוהה יותר, והתורמים 890 ₪ ומעלה יזכו לקבל דבשיה מפוארת ובה חלת הדבש המבורכת מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א.

לא רק מאחלים, מוודאים שיהיה להם "גוט יום טוב"

מוה"ר ארון זאב טהלר, גבאי עזר לקהל בארה"ק, בפניה נרגשת לקהל אנ"ש: "פתחו את הלב והאזינו לזעקתם המרה של אותם המשפחות שזקוקות לסיוע

לחולל מהפיכה

מאז שנוסדה חבורת הלומדים במסגרת 'משתמרת', ישנה מהפיכה בקרב הטרודים על המחיה ועל הכלכלה, אשר נבחנים מדי חודש בחודשו על דפי הגמרא, לאחר שינון וחזרה. וכבר העידו בפני כמה וכמה מנבחני 'משתמרת' שמאז חברו ללומדי מפעל זה, השתנו חייהם ונהפכו לחדשים והדבר חולל מהפיכה בקרבם"

מתוך משא הקודש בכנס הארצי
ל'נשות צאנז', שבט תשפ"ד

בפרט בעת הזו. האיחול של "גוט יום טוב" חשוב מאוד, אבל קל וחומר שצריך לוודא שבאמת יהיה להם א גוט יום טוב. הרימו את תרומתכם קודש ובוודאי מן השמים ישולם לכם שכרם בכפלי כפליים לזכות לשנה מבורכת בשפע ברוחניות ובגשמיות".

לתרומות פנו לגבאי עזר לקהל, או באמצעות המוקד הראשי שמספרו 1-700-720-750 ניתן להעביר תרומות גם באמצעות עמדות 'קהילות' ו'נדרים פלוס' או באמצעות תיבות החסד הקבועות בבתי מדרשנו.

הכנות אחרונות במפעל החסד 'אחים לשמחה' דחסידי צאנז לקראת העצרת השנתית שתתקיים בין כסא לעשור תשפ"ה

כמסורת השנים הקודמות, בימים שבהם מתעוררים בני ישראל לעשות צדקה וחסד כדי לצאת זכאי בדין, גם השנה יזכו תושבי קרית מלך להופעתו כבוד של המשפיע המפורסם הגה"צ פאמ"ק רבי אלימלך בידרמן שליט"א מלעלוב, שיבוא בהדרתו לפאר את העצרת הצדקה המרכזית הנערך ע"י מפעל החסד 'אחים לשמחה' מדי שנה בין כסא לעשור לקראת היום הקדוש, למען צדקת מצות הכנסת כלה, שבוודאי מכריעה את הכף ומטה את הדין ומלך עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים.

הגה"צ שליט"א הידוע ברוב כוחו וברב חילו לעורר את הציבור ואת נימי הנפש החבויים בלב כל אחד בשיחותיו הידועים, מפנה מסדר יומו ובפרט בימים הקדושים כמחווה מיוחדת עבור פעולותיו הנשגבים של המפעל הק', לבוא לחזק ולעודד ולישא מדברותיו בשגב הימים הקדושים והנעלים ובשגב מצות צדקה אשר בפרט בימים נעלים אלו כוחם גדול ורב לבקוע שערי רחמים ורצון.

העצרת השנתית יתקיים אי"ה במוצאי צום גדליה אור לה' תשרי תשפ"ה הבעל"ט בהיכל הישיבה לצעירים ברוב עם הדרת מלך, בהשתתפות רבני אנ"ש והמוני תושבי קרייתנו הק' ותלמידי הישיבות הקדושות.

המעמד יחל בעז"ה בשעה 20.30 בערב בדיוק (שימו לב לשינוי). זריזין מקדימין: המקדימים לבוא עד השעה 20:50 בערב יכנסו להגרלה על אתרוג מהודר ביותר.

את דבר 'אחים לשמחה' יביא יו"ר מפעל אחים לשמחה הגה"צ אב"ד קהילתינו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א. ולאחמ"כ יזכו לשמוע את דברי ההתעוררות והכנה דרבה לקראת היום הגדול והנורא, מפיי הגה"צ שליט"א מלעלוב. העצרת תלווה עם בעלי מנגנים. כיבוד קל במקום. הוכנו מתחמי ישיבה

להודות ליה' על 'משתמרת'

”
מ ז מ ו ר
לתודה נשבח
לא לוקינו
על כך שבשנה ומחצה
החולפות, התרבו
הלומדים על-ידי מפעל
'משתמרת', במסגרתו
נבחנים אנשי שלומנו
על תלמודם. זהו דבר
גדול שהוסיף תוספת
גדולה של לימוד התורה,
בכמות ובאיכות...”

מתוך דברות הקודש בשוה"ט
ביומד"ר כ"ה בניסן תשפ"ג

מיוחדים גם לבחורי הישיבות. הבחורים מתבקשים לעקוב אחר ההוראות במקום ולשבת במתחמים המיועדים להם ולכבד את המבוגרים, כדי שנוכל לכבד כראוי את כל הבאים. לבקשת רבים מאנ"ש תושבי ארץ ישראל וחו"ל, העצרת תועבר בעז"ה בשידור חי במערכת 'קול צאנז'.

למען נחלל מעושק ידינו: מצטרפים אל קרן "אבן הטוען" של שפע חיים ורחמים ונכנסים אל יום הקדוש נקיים ללא חובות מעיקים

קרן "אבן הטוען" של שפע חיים ורחמים צוברת תאוצה והמונים מצטרפים אליו. מאות רבות מאנ"ש בחרו בשפע חיים ורחמים, כדי לבצע את הפתרון ההלכתי המיוחד שבמסגרתו זוכים להיות זכים ונקיים מחובות נשכחים.

זה יכול להיות תיקוף נשכח ברב-קו, הלוואת מוצרי מאכל משכנים, עטים שהגיעו לכיס ולא נודע מקורם, שעות עבודה שלא נוצלו ביושר, ועוד המוני פרטים קטנים שמדרך הטבע נשכחים מאנשים, אך החובה להחזירם – עודנה בתוקפה, ובכדי להיכנס אל היום הקדוש זכים ונקיים מעושק ומגזל, צריכים פתרון לחובות נשכחים אלו. כדי לתת מענה לכך הוקמה קרן "אבן הטוען", שכוחה רק בגמ"ח.

הדיין הרה"ג רבי שמואל ייגר שליט"א ראש כולל חושן משפט במרכז התורה קרית צאנז ודיין בבית דין צדק לענייני ממונות בירושלים ובנתניה, מפרט את העיקרון ההלכתי המקובל על מורי ההוראה: "כל אדם שחייבים לו כסף, ומי שחייב שכח מהחוב או שכח למי הוא חייב, הרי שאותו אדם יודע שלעולם לא יקבל את כספו – עד שיבוא אליהו. אם נציע לו שיקנו לו את החוב והכסף יהיה מונח בגמ"ח עד שיבוא אליהו, ועד אז יצבור הכסף אין-ספור מצוות של הלוואה, ברור שאין לו הפסד מכך. אדרבא – כולו ריווח. זו זכות שעליה בוודאי חל הדין של 'זכין לאדם שלא בפניו' וכל יהודי מסכים לכך".

לבקשת הציבור, מוקד אבן הטוען פתוח בימים אלו 24 שעות ביממה: 1800-654-799 שלוחה 1. ניתן להפקיד כספים לחשבון ע"ש שפע חיים ורחמים 10-856-77815.

כל ההפקדות לקרן 'אבן הטוען' הינם בכפוף לתקנון הנמצא במשרדי שפע חיים ורחמים. הקרן בפיקוח והכוונת הדיין הרה"ג רבי שמואל ייגר שליט"א.

הבית התמלא אור ושמחה

בארץ הקודש
התייסד מפעל
'משתמרת' ושמחתי באומרים
לי שלאחרונה גם התרחבה
הפעילות גם ל'אמריקה'
ורבים הם הנבחרים על סדר
לימודם. מפעל זה הוא דבר
גדול מאד וזה חולל מהפיכה
של ממש, כאשר העידו לפניי
הרבה אברכים וקיבלתי
מכתבים שונים מאנשי-
שלומנו שרעיון זה הפך את
כל הבית שלהם עד שהתמלא
כולו אורה ושמחה"

מתוך דברות הקודש בשמחת הש"ב
לאורחי חו"ל, אדר א' תשפ"ב

גליון זה נדבת
ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין
הרה"ח ר' אריה יששכר
מארגנשטערן הי"ו
ראש הקהל דקהילתנו הק' בפאנסי
לע"נ אמו
מרת ריזל ע"ה
בת מוה"ר ישראל יעקב ז"ל
נלב"ע כ"ט אלול תשד"מ
תנצב"ה

בס"ד

ברכת השנים לטובה

בפרוס השנה החדשה
הננו לאחל
לכל הקוראים הנכבדים,
ואנ"ש די בכל אתר ואתר!
שנה טובה ומבורכת
כתיבה וחתימה
טובה!

מערכת
"בצילא דמהימנותא"

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא וגדיא יאה שלוחה בזה, קדם האי גברא יקרא, משנתו רב ונקי,
סיני ועוקר הרים, מרביץ תורה והוראה, מורה ודאין, ה"ה

הגאון רבי **שלמה הכהן שטרן שליט"א**

דומו"צ קהילתנו הק' בחיפה

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת הכנס בנו כמר שלום נ"י
לנועם עול תורה ומצוות במזל טוב ובשעטומ"צ

ברכותינו שגורות בזה מקרב הלב, כי יזכה לראות דורות ישרים ומבורכים,
מתוך נחת שפע והרחבת הדעת, מתוך סיד"ש ושובע שמחות עד ביאת ינון בב"א

ההנהלה

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

ברכת מזלא טבא

שלוחה בזה, קדם ידידנו הנכבד, האי גברא רבא, העסקן הנמרץ, איש חי ורב פעלים, שמו הטוב
הולך לפניו, מסור בכל נימי נפשו לכל קדשי חצר הקודש צאנז, ה"ה

הר"ר **משה גליק הי"ו**

מנהל בטאון 'צאנז'

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת אירוסים בתו הכלה תחי'

עם החתן המו"מ בתויש כמר יקותיאל זלמן נ"י

בן ידידנו הרה"ח ר' ישראל שלמה איימר הי"ו מאלעד

והברכה אחת היא לסבים

הרה"ח ר' אנשיל גראף הי"ו - ירושלים

הרה"ג ר' יעקב גליק שליט"א - פעיה"ק

הרה"ח ר' אליעזר בריל הי"ו - פעיה"ק

הרה"ח ר' יוסף מרדכי איימר הי"ו - פעיה"ק

וזאת הברכה, מאלוקי המערכה, שאך ששון ושמחה ישמע לעד במעונם, ויזכו לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח,
ולגדלם לתורה לחופה ולמעש"ט, מתוך רוב שפע ונחת דקדושה, ושפע רב לעלמי עלמייא אכ"ר.

ברכת מזלא טבא

ברכות נאמנות למזל טוב ורוב שמחה שגורות בזה קדם ידידנו היקר מזהב ומפז, פאר
המעלות ומזכותר בכל מדה נמונה שימוז מפארים בהילולים, אהוב חביב ונחמד ונעים, העומד
בתמידות לסייע למערכת

הרה"ג ר' **אפרים פישל גרין שליט"א**

מנה"ר ישיבת היכל התורה - מטובי סופרי המלך - ה'מותבים' במכון עין החיים

לרגל השמחה השרויה במעונו במזל טוב ובשעטומ"צ

שמחת אירוסים הבת תחי'

עם החתן המו"מ בתוי"ש מורנו נפתלי חיים גוטמן הי"ו

בן הרב מרדכי דוד הי"ו - אב"י פעיה"ק

ברכותינו שגורות בזה מקרב הלב, שמשמחה זו יושפע שפע ברכות דלעילא ויזכו לראות
דורות ישרים ומבורכים, ולשיבת באהלה של תורה כל הימים מתוך נחת שפע והרחבת
הדעת, מתוך סיד"ש ששובע שמחות עד ביאת ינון בב"א.

המאחלים ברוב הערכה

מערכת "בצילא דמהימנותא"

מכון עין החיים'